Kibaru

San 2019 ɔkutɔburukalo,
san 47 nan - Bɔko 573nan
sɔngɔ = dɔrɔmɛ 35

Kunnafonisɛbɛn bɔta kalo o kalo - BP : 24 - Telefɔni : 20.21.21.04 Kibaru bugufiyɛ Bosola Bamakɔ

Baloko ani togodalamusow tɔgɔladon wulikajɔw kɛra Sanankɔrɔba

Kabini san 2014 waati, muso ni den ani denbaya minisiriso, ka fara cikɛ minisiriso kan ani banganmara ni mɔnni minisiriso fo ka se cikɛlaw ka tɔnba ɲɛmɔgɔw ma n'o ye Apekamu/APCAM ye ani togodalamusow ka jɛkuluba n'o ye Fenafer ye. San o san olu bɛ fara ɲɔgɔn kan ka togodalamusow tɔgɔladon ani balo tɔgɔladon ɲɛnamaya n'o ye ɔkutɔburukalo tile 15 n'a tile 16 ye. O hukumu kɔnɔ, ɲinan ta wulikajɔ ɲɛnajɛw kɛra sanankɔrɔba, k'a kɛnɛ ɲɛmɔgɔya di Muso ni den ani denbaya minisiri Madamu Jakite Ayisata Tarawele ma. Mɔnni ni banganmara minisiri Madamu Kanɛ Worokiya Magiraga ni minisiri caman wɛrɛ tun bɛ kɛnɛ kan, ka fara cikɛko jalatigɛbaa caman kan. Ka kɔn o ɲɛ, ntɛnɛndon ɔkutɔburukalo tile 14, jamanakuntigi furumuso Madamu Keyita Aminata Mayiga ye togodalamusow bisimila jamanakuntigiso la kuluba. U selen yen, a n'u jɛra ka tilelafana dun ɲɔgɔn fɛ, o kɔ, u ye hakililafalenw kɛ musow ka gɛlɛyaw kan togodaw la. Hakililajigin na, ɔkutɔburukalo tile 15 n'o ye togodalamusow tɔgɔladon ye, a ɲɛnamayali san o san dinɛ kɔnɔ o hakilila tara kabini san 1995 waati. A lawulila ka togodalamuw ka wulikajɔ n'u ka cɛsiri waleɲumadɔn yiriwali sabatili la togodaw kɔnɔ. A b'u ka cɛsiri seereya fana balo ɲinini n'an ka sɛnɛkɛfɛnw bayɛlɛmanni n'u ladonko ɲuman na daladumuninko nasira la. Min ye balotɔgɔla don ye ɔkutɔburukalo tile 16, o bɛ dinɛ selege naani tɔnba bolofara min ɲɛsinnen don baloko ni cikɛko ma n'a bɛ wele nansarakan na « FAO », a b'o sigili ɲɛnamaya san o san dinɛ kɔnɔ. A dabɔra fana ka dinɛmaa lafaamuya balokodɛsɛ lahalaya kan dinɛ kɔnɔ, walasa ka balo sɔrɔli nɔgɔya bɛɛ ye dinɛ fan bɛɛ. Nin don fila bɛɛ dabɔra ka togodalamusow lafaamuya ani ka kunnafoni jɛlenw d'u ma, u sendonni na bɛn ni kelenya sabatili la jamana kɔnɔ. O tɛmɛnen kɔfɛ, nin don ninnu ɲɛnamayali hukumu kɔnɔ, gɔfɛrɛnaman bɛ segin ka wele bila a dɛmɛbagaw, jɛkuluw ni sɔrɔ bosobaaw ma, walasa ka balokodɛsɛ kɛlɛli fɛɛrɛw tigɛ joona. « Bɛn ni kana ye sɛnɛ ni sɛnɛkɛfɛnw bayɛlɛmanni ani togodalamusow ka yɛrɛmahɔrɔnya sabatilan ye » ani « Bɛɛ ka wuli k'i jɔ walasa ka balokodɛsɛ kɛlɛ ani ka balocogo ɲuman sabati dinɛ kɔnɔ don nataw la » ninnu de tun ye nin don kɛrɛnkɛrɛnen fila masalakunw ye. Muso ni den ani denbaya minisiri y'a jira ko nin don kɛrɛnkɛrɛnen fila ninnu ye bɛɛ bɛ togodalamusow ka cɛsiri sɛmɛntiya jamana yiriwali la. K'u ɲɛnamaya, o b'a to dinɛ seleke naani tɔnba bɛ fɛɛrɛ jɔnjɔnw tigɛ walasa ka togodalamusow ka hakɛ lakana. Min ye togodalamusow ka jɛkuluba (fenafɛri) ɲɛmɔgɔ ye, Madamu Ɲankate Gundo Kamisoko da sera togodalamusow ka laɲini damadɔ ma, n'olu ye baaradegekalan ani cikɛminɛnko fo ka se dugukoloko gɛlɛyaw ma. O tɛmɛnen kɔ, Siliwiya Kariso ye dinɛ selege naani tɔnba ka jɛkulu min ɲɛsinnen don baloko sabatili ma (FAO) ka lasigiden ye Mali kɔnɔ. A y'a jira ko maliden 20% bɛɛ bɛ balokodɛsɛ hukumu kɔnɔ, o sababu ye dugukolo ni dɛmɛ sɔrɔbaliya ye togodalamusow fɛ musakako nasira la. A ko gɛlɛya caman wɛrɛ bɛ musow kan togodaw la, i n'a fɔ balocogojuguya ani kɔnɔbara balalenw fo ka se binkanniwalew ma cɛnimusoya nasira la.

Mariyamu F Jabate
Siyaka Sogoba

Kibaru ye batakicilaw wele k'u kumaɲɔgɔnya baara gɛlɛyaw kan

Nin kɛra donba ye Kibaru la. Tarata ɔkutɔburukalo tle 11ɔ san 2019, Kibaru ɲɛmɔgɔba Amadu Umaru Jalo ye batakicilaw wele k'u kumaɲɔgɔnya, u bɛ gɛlɛya ani nɔgɔya minnu sɔrɔ u ka baara la. Mɔgɔ caman ye wele jaabi. A kɛra hakilila falen-falen kɛnɛ sigilen ye. Foli ni yɛrɛkofɔw bannen kɔ, kuma dira nabaaw ma, u k'u fɛlaw fɔ. Batakici gɛlɛya fanba min fɔra bakurubafɔ la, o dɔ ye batakicilaw kalanbaliya ye u ka baara kɛcogo ɲuman na. U yɛrɛ de bɛ sɛbɛnfuraw ni sɛbɛnnikɛlanw san u yɛrɛ ye. U ka batakiw cili la, ni musakabɔ b'a la, u yɛrɛ de jɔlen don n'o ye. U bɛ bataki caman sɛbɛn, u tɛ se Kibaru la, u bɛ tunun u ka cidenw bolo. Bamakɔ ka bon, sigidaw ka jan ɲɔgɔn na. Tuma dɔw la hali n'u ka bataki sera Bamakɔ cidenw fɛ, u t'a masɔrɔ ka n'u di Kibaru la. Kalosara tɛ batakicilaw ye, ladiyalifɛn fana sigilen t'u ye. Ni min salayara o b'a dabila. Hakililajigin na, Kibaru ɲɛ 4nan de bɛ batakicilaw ka bolo kan u ka kunnafoniw donyɔrɔko kama. O b'a jira ko jɔyɔrɔba b'u la Kibaru ɲɛtaa la. Mɔgɔ minnu bɛ batakiw sɛbɛn ka ci Kibaru la, a fanba bɛ o baara in na a ka ca ni san 17 ye bi. U ka denbayaw bonyana, u yɛrɛw kɔrɔla. Mɔgɔ ka dɔgɔ u la min si hakɛ bɛ san 40 ni dugu cɛ. Ni baara kanu tɛ, nin ɲɔgɔn tuma tun b'a sɔrɔ u fana y'a dabila. U ka laɲini kunbaba dɔ ye yɛlɛma ɲuman ka se ka don batakicilaw dabolo la. U kalanni b'o la u ka baara kɛcogo ɲuman na ; sabula u ma kunnafonidi kalan kɛ, ani ka to k'u fara ɲɔgɔn kan Kibaru la, i n'a fɔ nin kɛra cogo min na, u ka se ka hakilila falen-falenw kɛ baara ɲɛtaa kan. Fasokanw tɛ se ka taa ɲɛ u ladonni kɔ. Ni dabali ɲuman ma tigɛ ka batakicilaw ka baara don ba la, ni

Batakicilaw ni Kibaru ɲɛmɔgɔba Amadu Umaru Jalo

nin maakɔrɔba ninnu dɛsɛra yɔrɔ min na, an na mɛɛn n'an ma bataki ye Kibaru ɲɛ 4nan na. Sabula mɔgɔ kura tɛ ka fara u kan sɛbɛnni na. Mɔgɔ caman ye hatakici dabila sabula fɛn tɛ ka sɔrɔ a la. Tuma min na lajɛ bɛna se a kuncɛyɔrɔ la, lajɛjama taara foli di AMAPu kuntgi ma, u ka ɲɔgɔn dɔn. Kuma dira mɔgɔ damadɔ ma u k'u fɛla jira o fana na jama tɔgɔ la. AMAPu bolofara ye Kibaru ye. AMAPu kunnafoniw bɛ di tubabukan na, Kibaru taw bɛ di fasokaw na. Berehima Ture min ye AMAPu kuntigi ye, a ye layidu ta batakicilaw ye, k'an ka jɛ ka dugawu kɛ, k'a seko nama fɛn o fɛn ye ; min b'a to baara ɲɛta ka sabati, k'a b'o kɛ. An b'aw ladɔnniya, ko Kibaru batakicilaw ye tɔn dɔ sigi senkan nin don in na, min bɛ wele « Ba ni ce, Ma ni guwa », k'a ɲɛmɔgɔba kɛ Yaya Mariko ye ka bɔ Senu-Medini Wɛrɛda la Bamakɔ. A sigikun ye u ka se ka lakodɔn. A donni dayɛlɛlen don mɔgɔ bɛɛ ye ; kɛrɛnkɛrɛnnenya la balikukalanden jolenw, min b'a to u bɛ se ka jɛ ka fangaba di batakici ani balikukalan ma. Tɔn in ka lajɛw ye kalo wɔɔrɔ o wɔɔrɔ ye Kibaru la.

Dɔkala Yusufu Jara

KIBARU bakurubasanni (Kolo 12 sɔngɔ) : Mali kɔnɔ = Dɔrɔmɛ 400 - Afriki kɔnɔ = Dɔrɔmɛ 800 - Jamana wɛrɛ = Dɔrɔmɛ 1.400

Dɔ farala jiko ni kuranko fanga kan Jɛma ani Kɔlɔkanin

Minisiriɲɛmɔgɔ Dɔgɔtɔrɔ Bubu Sise ye tile 4 taama min kɛ Kayi mara la, Jɛma ni Kɔlɔkanin dugumɔgɔw tun ye laɲini dɔ k'a la jiko ni kuranko la. O laɲiniw waleyara. Sabula Kuranko ni jiko minisiri Sanbu Wage ka taama senfɛ sɛtanburukalo tile 30 ka se ɔkutɔburukalo tile 11ɔ ma san 2019, a ye yamaruya di dɔ ka fara Dugu fila ninnu kuran ni ji fanga kan ; n'o ye Jɛma ni Kɔlɔkanin ye. Jiko ɲɛmɔgɔba Yaya Bubakari, kuranko ɲɛmɔgɔba Madamu Tera Aminata Fofana, Mali jiko ni kuranko ɲɛmɔgɔba min ɲɛsinnen bɛ jamana womisɛnw ma, n'o ye Hama Agi Mohamɛdi ye, ka fara Mali ji sanimanko cakɛda ɲɛmɔgɔba Yenizanga Kɔnɛ kan, olu tun bɛ minisiri nɔfɛ a ka taama na, dɔ farali la kuranko ni jiko fanga kan. Sanbu Wage ye worobinɛ kura 13 labila u tigiw ye Jɛma. O dugu in na, pɔnpekɔlɔn 6 de bɛ ji mɛtɛrɛkibu (m3400) saman ka lase dugumɔgɔw ma don o don worobinɛ 574 fɛ ani forobajitayɔrɔ 23. O worobinɛ 23 la, dɛmɛdonjɛkulu Wɔridi Wisɔni ye 13 labɛn, minnu tun ma labila u tigiw ye fɔlɔ, ka da bɛnbaliya kan u ladoncogo kan. Kuranpoto kura caman turula duguɲɛfɛforobayeelenbɔyɔrɔko kama. Kurandiyɔrɔba kura min jɔra, o bɛna caman fara Jɛma kuranko fanga bonya kan. Sanbu Wage y'a jira, ko pɔnpekɔlɔn 6 walima 7 minnu bɛ ji di Jɛma dugu ma, u bɛna olu kalanso ɲɔgɔn na walasa jiko ka se ka kɛ wasa ye sigidalamɔgɔw bolo. A ko batiriba minnu bɛ kurandiyɔrɔba in na, olu bɛna a to mɔgɔw ka se ka kuran sɔrɔ u bolokɔrɔ su ni tile. Tuma min na Sanbu Wage n'a nɔfɛjama sera Kɔlɔkanin, u fɔlɔla ka taa foli di dugutigi ma, ka sɔrɔ ka taa yamaruya di dɔ farali la ji fanga kan. Forobajitayɔrɔ 10 kura farala kɔrɔlenw kan, k'u hakɛ bɔ 41 ka se 51 ma. Jiko ɲɛmɔgɔba y'a jira ko Kɔlɔkaninka 70% bɛ kuran sɔrɔ ; wa ko dugumɔgɔ tan o tan, 6 bɛna ji saniman sɔrɔ a bolokɔrɔ. Pɔnpekɔlɔn 4 de ji bɛ kafo, k'o litiri 135 di dugumɔgɔw ma lɛrɛ o lɛrɛ. Yaya Bubakai ka fɔ la, o ji min bɛ sɔrɔ Kɔlɔkanin jibondo la, o tɛna dɛsɛ dugumɔgɔw la yanni san 2032 cɛ. Dabali kuraw de bɛ to ka tigɛ, min b'a to duguw bɛ se ka ji saniman sɔrɔ cogo min na ka kɛɲɛ ni duguw bonyacogo ye. An bɛ waati min na worobinɛ 600 de bɛ ji lase mɔgɔw ma. Minisiri n'a nɔfɛjama taalen u ɲɛ da kurandiyɔrɔ kan, u y'a kɔlɔsi ko a bɛ yɔrɔ min na sisan, dɔ farali

a fanga kan walasa dugumɔgɔw ka se ka wasa sɔrɔ kuranko la, o tun bɛ laɲini bɔ ; kuran ka se ka sɔrɔ su ni tile bɛɛ la. O de kosɔn kurandigurupuba kura dɔ nana di u ma, min fanga ye kilowati 200 ye. N'o fanga farala kɔrɔlen kan, u bɛ caman kɛ.

Amadu Gegere
Dɔkala Yusufu Jara

Yɛlɛma donna Mali ka san 2019 baarakɛnafolo bolodalen cogoya la

Nafoloko ni wariko ani minisiriɲɛmɔgɔ ye Dɔgɔtɔrɔ Bubu Sise ye. Minisiriw ka laadalatɔnsigi min kɛra arabadon zuluyekalo tile 24 san 2019, a ye seereyasɛbɛn dɔ da minisiriw ɲɛkɔrɔ, u ye min fɛsɛfɛsɛ ka sɔn a kɔnɔko ma. O sɛbɛn in bɛ yɛlɛma donniko fɔ Mali ka san 2019 baarakɛnafolo bolodalen cogoya la. Yɛlɛma donna sariya min na, a nimɔrɔ ye 2018-072. A tara san 2018 desanburukalo tile 21 ka san 2019 baarakɛnafolo hakɛ dantigɛ. Sɔn kɛra sariya kura min na, min bɛ yɛlɛma don baarakɛnafolo bolodalen fɔlɔ kɔnɔko la. A b'a jra ko baarakɛnafolo bolodali ni sisan cɛ, caman sera ka fara sɔrɔ bisigiyalen hakɛ kan, wa caman fana sera ka bɔ musaka bisigiyalen hakɛ la. O ko fila sababu bɔra waleya damadɔw la: Telefɔniso kura 4nan sigilii senkan Malii kɔnɔ, cakɛda dɔ y'o yamaruyasɛbɛn san. Malitɛli y'a ka ɛntɛrinɛti 3G yɛlɛma ka kɛ 4G ye; o y'o yamaruyasɛbɛn san. Nafolobatigi minnu ye Lukusanburugu, Nansarajɛkulu, Faransi, Bankimɔjali n'o ye (diɲɛ waribonba) ye, Suwisijamana dɛmɛdon cakɛda ani Kanada, olu ye dɛmɛwariw di Mali ma. Lɛnpokani cakɛdaw ɲɛmɔgɔyaso tun ye wari hakɛ sɔrɔta min bisigiya, caman sera ka sɔrɔ ka tɛmɛ o hakɛ kan. Duwaɲɛsow ɲɛmɔgɔyaso tun ye laɲini minnu kɛ sɔrɔko la, wari caman ma se ka sɔrɔ ka se o hakɛ ma. Gɔfɛrɛnaman ye dɔ fara a ka dɛmɛwari kan ka ɲɛsin jiko ni kuranko cakɛda "EDM" ma. Dɔ farala hadamadenya sabatiliwalew kɔkɔrɔmadonni musakaw kan Moti mara kɔnɔ ani Segu mara fan dɔ fɛ.Poroze caman musaka bɔra. I n'a fɔ min ɲɛsinnen bɛ wulakɔnɔbaaraw yiriwali ni dunkafa sabatili ma; min ɲɛsinnen bɛ kalanw ni mɔgɔw bolo donni ma baaraw la; min ɲɛsinnen bɛ desantaralizasɔnko ni mara kɛcogo ɲuman ma; ani min ɲɛsinnen bɛ yiriwali kuntaala jan sɔrɔli ma Gawo ni Kidali maraw kɔnɔ. San 2019 baarakɛnafolo kɔnɔ wari hakɛ minnu ka kan ka sɔrɔ, olu sɔrɔlen ladoncogo ɲuman faso kɛsu kɔnɔ. Sinsin kɛra nin waleya kofɔlen ninnu kan, ka yɛlɛma don Mali ka san 2019 baarakɛnafolo cogoya la. A jirala ko sefawari miliyari 2.054 ani miliyɔn 674 de ka kan ka sɔrɔ; kasɔrɔ a tun fɔra ko miliyari 2.023 ani miliyɔn 150 de tun ka kan ka sɔrɔ baarakɛnafolo bolodalen fɔlɔ la. O ye miliyari 31 ani miliyɔn 524 sɔrɔtɔ ye ka fara da fɔlen kɔrɔ kan. Jateminɛ na, tɛmɛ bɛ kɛ o da kɔrɔ in kan ni 1,56% ye. A jirala ko musaka hakɛ bɛna bɛn sefawari miliyari 2.387 ani miliyɔn 742 ma; kasɔrɔ a tun fɔra k'o bɛ bɛn miliyari 2.410 ani miliyɔn 400 ma baarakɛnafolo bolodalen fɔlɔ la. O ye miliyari 22 bɔlen y'o hakɛ la. Jateminɛ na, jigin bɛ kɛ da kɔrɔ in jukɔrɔ ni 0,94% ye. Nka halibi Mali ka san 2019 baarakɛnafolo yɛlɛmanen bɛna dɛsɛ ni sefawari miliyari 333 ani miliyɔn 68 ye; kasɔrɔ a tun fɔra k'o bɛ dɛsɛ ni miliyari 384 ani miliyɔn 250 ye. O ye miliyari 54 ani miliyɔn 182 bɔtɔ ye o dɛsɛwari in na.

Dɔkala Yusufu Jara

Metewo kɛlen bɛ baarakɛminɛn ɲɛnama ye jamana sɔrɔ yiriwaliko la

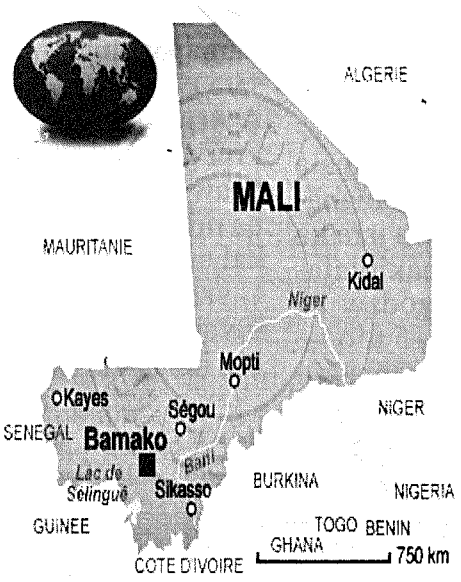

An bɛ don min na, metewo kɛlen bɛ jigi ɲuman ye yiriwali siratigɛ la ; kɛrɛnkɛrɛnnenya la waatiyɛlɛma in kɔnɔna na. A bɛ kabakolo jate minɛ sanjiko, fiɲɛko, funteniko ani nɛnɛko la. O nafa bɛ se sɛnɛkɛla, baganmarala, mɔnnikɛla ani bolifɛntigiw ma, u ka taakaseginw kɔnɔna na.

Bi-bi in na, filɛlikɛmansin min bɛ wele tubabukan na « aradari », o 5 bɛ Mali bolo ; nka 1 tiɲɛnen don u la. U turulen bɛ Bamakɔ, Kucala, Moti ani Manantali. Gawo ta de tiɲɛnen don, o tɛ ka baara kɛ sisan. Kabakolo jateminɛyɔrɔ 19, sɛnɛko ni waati cogoya jatminɛyɔrɔ 39, sanjiko jateminɛyɔrɔ 214, ani ko suguya wɛrɛw jateminɛyɔrɔ 30 ni kɔ bɛ metewo cakɛda bolo Mali kɔnɔ.

Nansarajɛkulu (UE), Faransi ani Lamerikɛnjamana ye fɛn dɔw fana sigi metewo ye, kunnafoniw ni jaw sɔrɔli la ani sigida n'a lamini cogoya dɔnni na. Metewo ni sɛnɛko ɲɛmɔgɔso ani Mali sumansiko ni jirisiyɛnko cakɛda Iyeyɛri (IER) bɛ baaraɲɔgɔnya la kabini san 1980 waati la. Hakililajign na, Mali kɔnɔ, metewo cakɛda fɔlɔ sigira Kayi kabini san 1895 waati la ; o kɔfɛ Tumutu san 1897 ; o kɔfɛ Ɲɔrɔn san 1900. San 1930 waati la, Mali metewo ni Afiriki tilebinyanfan metewo bolo donna ɲɔgɔn bolo. O sun bɛ Dakaro, Sɛnɛgali faaba la. San 1979 waati la, Mali ye ɲɛmɔgɔso sigi metewoko la. O yɛlɛmana ka kɛ faso ka metewoko azansi ye san 2012 waati la. Diɲɛ bɛɛ tɔgɔla metewo sigira senkan san 1950 ; nka metewoko tɔn yɛrɛ daminɛni diɲɛ kɔnɔ san 1873 waati la. Mali y'a ɲini ka don a tɔn na san 1960 nowanburukalo tile 11, a kɛlen k'a ka yɛrɛmahɔrɔnya ta.

Dɔkala Yusufu Jara

Silamɛdiinɛ matarafali ma fɛn bɔ Sikaso Misirikɔrɔ dafalenta la fɔlɔ

Josɔnna o, silamɛ o, nin mɔgɔ fila bɛ sigiɲɔgɔnya jɛlen ma. Bɛɛ b'i ka bato kɛ i sago la. A bɛ se ka kɛ o ɲɔgɔnmakoto de bɛ k'a to ni mɔgɔw ka daafalentaw bɛ ka jaabi. Dɔw bɛ taa daafalen ta furu hɛrɛma sɔrɔli la, dɔw ta ye sannayɛlɛn sɔrɔli ye u a baarako la, dɔw ta ye wasa sɔrɔli ye kalataw la.

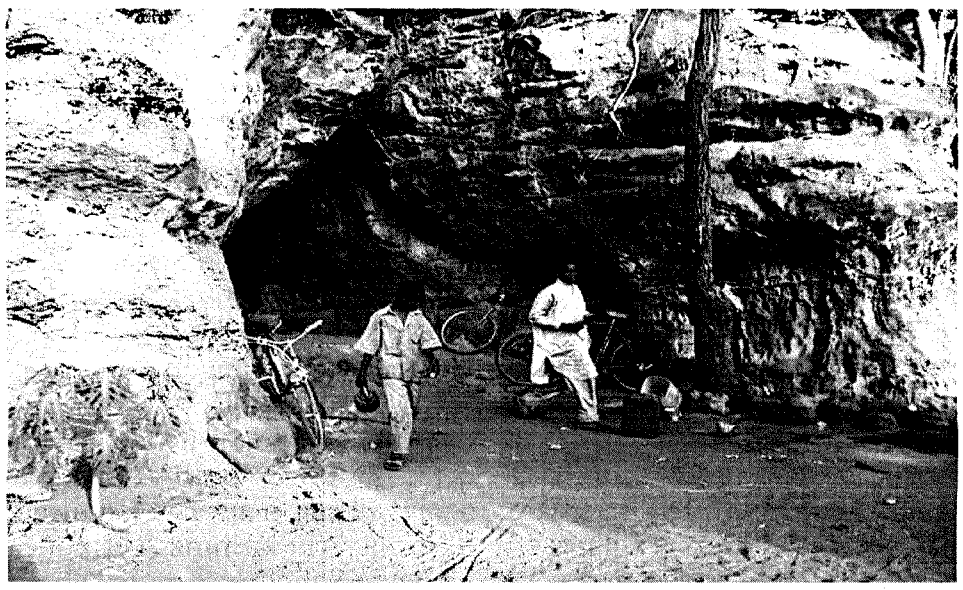

Misirikɔrɔ kuluba bɛ Sikaso mara la. Laadalafɛnba fana don. Dakabana kulu min don, mɔgɔw bɛna daafalenw ta a la sanga ni waati bɛɛ la. O dɔw bɛ bɔ Sikaso ni Mali fan wɛrɛw fɛ, ani jamana wɛrɛw la ; i n'a fɔ Burukina Faso ni Kɔnɔwari. Nansaraw yɛrɛ bɛ na yen. Misiri kɔrɔ ni Sikaso dugu cɛ janya ye kilomɛtɛrɛ 15 ɲɔgɔnna ye. Silamɛ ni josɔnna, bɛɛ bɛ yen sɛgɛrɛ a mako la. Farakuru janba fila bɛ yen. Fɔlɔ kɛrɛnkɛrɛnnen don josɔnnaw ye; kulubolofara fila b'o la. U b'u ka filɛliw kɛ kelen na, ka baganw faga kelen na. Bulonba dɔ fana bɛ fara in na jama bɛ bisimila o kɔnɔ. Kɛlɛ waati la mɔgɔw tun bɛ taa u dogo yen. Wo dɔ b'a la ka sin kaaba fan ma. Silamɛw donyɔrɔ y'o ye. O dɔw bɛna u lafiya yen kunkalo kɔnɔna na. Fɛn min ye kulu jan in sanfɛla ye, mɔgɔ si t'o lasɔrɔ n'i ma yɛlɛn yɛlɛnyɛlɛnanw fɛ. I b'i to a kunɕɛma ka Sikaso n'a lamini duguw ye. Mando Goyita ye Sikaso mara fɛnkɔrɔmarayɔrɔ ɲɛmɔgɔ ye. O de bɛ se ka fɛn caman fɔ i ye Misiri kɔrɔ in kan. Komini minnu bɛ a lamini na, olu b'a nafa bɔ kosɛbɛ. Kunnafoni walima tariku fila bɛ Misirikɔrɔ la. Fɔlɔ ye misirikokuma ye. Silamɛw seliyɔrɔ tun ye yen ye, o bɛ waati jan bɔ bi. Mando ka fɔ la, josɔnnaw de tun ka ca o waatiw la. U tun t'a fɛ diinɛ suguya wɛrɛ ka don u senkɔrɔ. O la mɔgɔ fɔlɔ minnu y'a ŋaniya ka don silamɛya la, olu tun b'u dogo ka taa seli yen. Seliyɔrɔ don a mɛɛnna, o de la a bɛ wele misiri kɔrɔ. A kana kɛ mɔgɔw ɲɛna ko misiri kɛrɛfɛ ko don. I n'a fɔ dugu min sigilen don misiri kɔrɔ, o ko tɛ. Misiri kɔrɔ de ko don, Misiri kura ko tɛ. Yɔrɔ min bɛ misiriya la a mɛɛnna ; a b'o de kofɔ. Kunnafoni filanan ye dugu min b'a kɛrɛfɛ, o de bɛ wele Misirikɔrɔ ; i n'a fɔ dugu min bɛ wele Ntomikɔrɔ, walima Dugurakɔrɔ, walima Kulukɔrɔ.

Kuma kɔrɔw la ɲɛfɔcogo bɛ Misi kɔrɔ la. U y'a jira ko kɔ dɔ de tun bɛ misiri in nɔ na, jɛgɛ tun bɛ sɔrɔ min kɔnɔ kosɛbɛ. Dugu saba minnu b'a lamini na, olu de tun b'a mɔn. N'o ye Misirikɔrɔ, Sokuranin ani Niyankasonin ye. Bɛɛ b'a dɔn ko mɔgɔ saba jɛfɛn, o kɛlɛntan tɛ. Sigidalamɔgɔw tun ye dabali dɔw tigɛ u ni ɲɔgɔn cɛ o sitaanɛ suguyaw kunbɛnni na. O dabali dɔ tun ye k'a mɔnni bɔ ɲɔgɔn kɔrɔ, a foroba mɔnni kɛlɛ cayalen. N'a mɔnni da sera dugu min ma, o kelen b'a mɔn ; nka o bɛ jɛgɛ sɔrɔlenw tila dugu saba ninnu cɛ ka kɛɲɛ n'a bɛɛ jama hakɛ cogoya ye. Nka o ma kɛ dabali kuntaala jan ye ; sabula kɛlɛ bɔra o fana na, u y'o bolokan. Dugu saba ninnu mɔgɔkɔrɔbaw labanna ka ɲɔgɔn dalajɛ o kofɛ, k'u ka kɔ in tigi jɔnjɔn ɲini. Dugu kelen-kelen b'a darɔkuma fɔ fɛn dɔ la k'o fili kɔji la, k'a jira ko ni kɔ y'olu ta ye, o fɛn in ka yɛlɛma ka kɛ nin fɛn masina ye. O senfɛ, kabakurunba tun bɛ Sokuraninkaw ka mɔgɔkɔrɔba bolo, o y'o fili kɔji la, ko n'olu ta ye kɔ in ye, kabakurunba ka yɛlɛma ka kɛ kulu ye. Jiribolo min tun bɛ Niyankasonin mɔgɔkɔrɔba bolo, o y'o fili kɔji la, ko ni olu ta ye kɔ in ye, o ka yɛlɛma ka kɛ jiritu ye. Sɛfan kelen tun bɛ Misirikɔrɔ mɔgɔkɔrɔba bolo. O y'o fili kɔji la, ko n'olu de ta ye kɔ ye, kɔ in ka to kɔya la a cogo la. U sɔrɔla ka « k'an bɛn » da ɲɔgɔn ye dɔgɔkun kelen ɲɔgɔnna, n'o dafara u ka na jaabiw lajɛ. Tariku y'a jira, ko kabini tile 6nan don, sisiba duurula kɔ kunna. Tile 7nan don, kɔji yɛlɛmana ka kɛ kuluba ye. O kɛlen jama bɛnna a kan ka kɔ tigiya to Sokuranin bolo. Misikɔrɔ dugu kɔni ka surun dakabanakulu in na; nka a don ni bi cɛ, a sɔnni murukalaminɛ tigiya bɛ Sokuraninkaw bolo. U bɛnna a kan fana, ka yɔrɔ in damakɛɲɛ u dugu saba bɛɛ la a nafa bɔli la. San o san u bɛ fara ɲɔgɔn kan k'a sɔn. Misirikɔrɔ dayɛlɛlen don mɔgɔ suguya bɛɛ ye; siyawoloma t'a la, diinɛwoloma t'a la. Mɔgɔw bɛna u ka dafalenw ta a la sanga ni waati bɛɛ la kɛnɛyakow la, walima u ka dinɛlatigɛ ko wɛrɛw sabatili la.

Mando Goyita ka fɔ la, Sikaso faama si tun tɛ taa kɛlɛ la, n'a ma na a sara misiri kɔrɔ la. Somaw b'o lajɛliw kɛ, moriw fana b'a kɛ. Olu mana jaabi min di, a b'a k'o cogo la. An bɛ don min na, halibi daafalenta bɛ sen na Misirikɔrɔ la. O dɔw ta ye denko ye, dɔ ye furu hɛrɛma sɔrɔliko ye, dɔ fana ye u ka baaraw ɲɛtaa sabatiliko ye, walima wasa sɔrɔli kalataw la. Daafalen tacogo ka nɔgɔ. I bɛ layidu ta k'i kali, ko n'i ka mako ɲɛna, i bɛna nin fɛn masina in di a ma ladiyalifɛn ye. Mando Goyita ka fɔ la, kabini dafalentaw daminɛna, hakɛ min bɔra a sira fɛ n'o makow ɲɛna, o bɛ se 95% ma. A k'ale bɛ se k'o sɛmɛntiya ; sabula ale de bɛ bila dafalentalaw ɲɛ ka na n'u ye misiri kɔrɔ la. Wa a bɛ da u kan ka na u ka dafalenbɔw fana na. N'i sera dafalenbɔbaganw fagayɔrɔ la, i bɛ baganwolo caman dulon-dulonnen ye ; fo k'o yɔrɔ kasa yɛlɛma. Gundo min b'a la, karisa nana yan, o tɛ fɔ mɔgɔ wɛrɛ ye, karisa nana nin mako in na yan, o fana tɛ mɔgɔ wɛrɛ ka sira ye. Jama ka ca, bɛɛ n'a nakun don. Misirikɔrɔ ye seko ni dɔnko yɔrɔ ye, ɲɛ daamudayɔrɔ fana don.

O siratigɛ la, a ni lakanani ka kan. Gɔfɛrɛnaman ye dabali tigɛ ka misiri kɔrɔ lasɔrɔli nɔgɔya mɔgɔw ma. Desantaralizasɔnko siratigɛ la misi kɔrɔ bɛ Sokuranin ka mara kɔnɔ, hali n'a bɛ Misirikɔrɔ komini kɔnɔ. N'o tɛ Sokuranin y'a damana komini ye ; a faaba ye Sokuranin ye. Misirikɔrɔ fana y'a damana komini ye, a faaba ye Misirikɔrɔ ye.

Fuseni Jabate
Dɔkala Yusufu Jara

Sikaso : Baganmara ni mɔnni kanpaɲi kunnafoni

Samiyɛ daminɛ gɛlɛyara Sikaso mara kɔnɔ, k'a sababu kɛ sanji nafamaw sɔrɔbaliya ye. Sikaso mara baganmara ɲɛmɔgɔba Zan Mariten Kamate da sera u ka kanpaɲi 2019-2020 baganmara ni mɔnni kunnafoniw ma ; kɛrɛnkɛrɛnnenya la, à nɔnɔko, sisɛko, bagandumuniko ani ŋunundako. Fo ka se sɛtanburukalo banni na, fɛn min ye bagandumuniko ye, u y'o foro hakɛ min da san 2019-2020 kanpaɲi kama, o ye taari 1.354 ye ; kasɔrɔ u ŋaniya tun ye ka taari 1.518 da. O b'a jira ko 89% de sera ka kɛ o la. Baganw bɛ ka ji sɔrɔ ka min, hali ni jisigiyɔrɔw ma dantɛmɛ fa. Sogo bilen hakɛ min sɔrɔla, o bɛna tɔni 2.330 ma ; kasɔrɔ u jigi tun bɛ tɔni 8.500 kan. O kɛra 27% dɔrɔn sɔrɔlen y'o la. Nɔnɔ sɔrɔta kɛra tɔni 447,5 ye; kasɔrɔ u jigi tun bɛ tɔni 1.365 sɔrɔli kan o la. O bɛ bɛn 32,7% ma o la. Sɛfan tɔni 6.185.800 sɔrɔla u jigi tɔni 20.500.000 na. O kɛra 30,17% sɔrɔlen ye. Sisɛ marata sogo jɛmanko kama, o tɔni 3.050 sɔrɔla, jigi tɔni 6.275 la. O ye 48,60% sɔrɔlen y'o la. Fɛn min ye golo dogilenko ye, u ye golo 18.143 sɔrɔ; kasɔrɔ u jigi tun bɛ 46.000 de sɔrɔli kan. O ye 39,44% sɔrɔlen y'o la. Golo sima 49.352 sɔrɔla; u jigi 150.000 la. O ye 32,90% sɔrɔlen y'o la. Di litiri 144.594 sɔrɔla u jigi 165.600 la. O ye 87% sɔrɔlen y'o la. Zan Mariten Kamate ka fɔ la, u ye sɔrɔ minnu kɛ, o hakɛ bɛɛ b'u ka dantigɛlenw ni dugu cɛ, k'a sababu kɛ mɔgɔkodɛsɛ, baarakɛminɛndɛsɛ, baara dɔnniyaw sɔrɔli kalankodɛsɛ.

Nka a ko fɛn min ye nisɔndiyako ye, o de ye poroze "PADEL-M" ni "PEDDS-M" sigili ye senkan. Olu bɛna kɛ sababu ye ka yɛlɛma ɲuman don sigidalamɔgɔw ka ɲɛnamaya kɛcogo la. Jɛgɛ hakɛ min sɔrɔla o kɛa tɔni 6.058 ye; kasɔrɔ u jigi tun bɛ tɔni 100.257 sɔrɔli kan. U ye jɛgɛlamarayɔrɔ 3 jɔ. Kelen fiyɛ ye m2300 ye; tɔ fila bɛ ɲɔgɔn na; olu fiyɛ mumɛ ye m2250 ye. Ka jɛgɛden cɛman 256.000 ladon Morila, ka ntɛbɛnden 20.000 ladon Sikaso, ni Molodo ani Segu Iniwɛrisite baarakalandenw ka dɛmɛ ye. U bɛna jɛgɛdenw bila ji taari 40 na musow ye. Fɛn min ye baganw furakɛliko ye, Sikaso mara bagandɔgɔtɔrɔw ka kuntigi Seyidu Sogoba y'a jira, ko Sikaso mara komini 147 la, u sera ka komini 139 baganw furakɛ. Bagan 101.539.887 la, u sera ka 160.743 sɔrɔ k'u pikiri. Misi mumɛ 1.735.000 la, 183.043 sera ka sɔrɔ ka pikiri. Bagan misɛnnin 481.530 la, 52.556 sera ka sɔrɔ. O b'a jira ko bagan mumɛ 7.544.895 la, 1.061.875 de sera ka furakɛ. O ye 14,2% sɔrɔlen ye ka furakɛ.

Ani Mari Keyita
Dɔkala Yusufu Jara

Kibaru gɛlɛya fanba daminɛna demokarasifanga daminɛnen Mali kɔnɔ

Ne nisɔndiyalen bɛ nin bataki in ci Kibaru la, ka foli ni tanuni lase a baarakɛlaw ma. Jumadon utikalo tile 30 san 2019, Kibaru ɲɛmɔgɔ Amadu Umaru Jalo ni Arajomali kunnafonidilaw barola Kibaru dabolo kan.
Sanni ne ka don Kibaru ɲɛmɔgɔ ka jaabiw la, n bɛ foli ni tanuni lase Amadu Umaru Jalo ma. Bamananw ko kɛko de ye fɔko ye. Min mana kɛ, o ye ɲuman ye o, o ye juguman ye o, a ka ɲi o ka fɔ. Kunnafonidila min ye Amadu Umaru Jalo ɲininka Arajomali la, muso dɔ tun don. A ka ɲininkaliw tun bɛ boli, n'a y'a sɔrɔ gɛlɛya bɛ Kibaru kan a ka baaraw kɔnɔna na?
Anw balikukalannaw n'an batakicilaw bolo, Kibaru gɛlɛya ka ca Amadu Umaru Jalo ka fɔlen ye. An minnu ye Kibaru dɔn kabini a jujɔn, anw de bɛ se k'a gɛlɛyaw fɔ ka se a dan na. Ne Yaya Maiko ye batakici daminɛ Kibaru la kabini san 1999 waati la. O y'a sɔrɔ a ɲɛmɔgɔya bɛ Ɲanze Samakɛ bolo. Mamadu Ɲama Jara ni Ala m'an hinɛna Hɛnda Kulubali la, olu fila de tun bɛ batakiw kalan Arajomali la. Basidiki Ture fana tun bɛ Kibaru la. K'a ta batakici daminɛ na ne fɛ, fo ka na se san 2019 ma, ne ka Kibaru ɲɛmɔgɔ ye ka kuma cakɛda in gɛlɛyaw kan Arajo la, a fɔlɔ ye Amadu Umaru Jalo ye. Ne m'a fɔ ko o waleya in tun ma deli ka kɛ. Nka Kibaru ɲɛmɔgɔ ni kunnafonidila ka sigi ka kuma Kibaru dabolo kan, nin kɛra a fɔlɔ ye, ne bɔra min kalama. Wa nin b'a jira an batakicilaw la, ko ɲɛmɔgɔ b'an na. Ne ka batakici daminɛwaati la, Kibaruko fanga tun ka bon kosɛbɛ. O y'a sɔrɔ Gawusu Darabo ye AMAPu kuntigi ye. Baarakɛla musoman ni cɛman hakɛ tun ka ca Kibaru la ; nka a so bɛɛ pɛrɛn-pɛrɛnnen tun don. U si tun man ɲi. Ne yɛrɛ ye bataki caman sɛbɛn Kibaru yecogo jugu kan o waati la, k'a jira ko faamaw k'u kɔfilɛ Kibaru la. Tuma min na Gawusu Darabo kɛra kunnafoniko minisiri ye, a ye Kibaru bugu kɔrɔw ci ka soba ɲuman jɔ u nɔ na san 2007. N'o tɛ buguso caman de tun bɛ yen. O de la yɔrɔ in bɛ wele halibi ko Kibaru bugufiyɛ. Mɔgɔ minnu tun bɛ baara kɛ Kibaru la, a dɔw fatura. Caman fana bolo bɔra baara la k'a sababu kɛ kɔrɔ ye. O ye Alatanu ye ; sabula an yɛrɛ b'a fɔ, ko Ala k'a to i ka baara bila kɔrɔ ye, i kana a bila bana ye. Mɔgɔ kura wɛrɛw ma sɔrɔ ka bila o dɔw nɔ na joona. Kibaru tun b'a tannifilafili la waati min na, Kibarusɛbɛn tun mana bɔ, dɔ bɛ di faamaso bɛɛ ma. An bɛ don min na, a b'i n'a fɔ jɔda tɛ Kibaru la jamana yiriwali la. A fanga man bon bilen, wa i bɛ mɛɛn k'a sɔrɔ i ɲɛ ma da Kibarusɛbɛn kan mɔgɔ bolo k'a kalan. Waati tɛmɛna Kibaru sigil senkan, o sanyɛlɛma tun bɛ kɛ ni ɲɛnajɛba ye. Balikukalan ka di mɔgɔ o mɔgɔ ye, an bɛɛ tun bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ yen. Hali ne kɛlen ka Kɔnɔwari janjo daminɛ, ni Kibaru ɲɛnajɛba tun sera, ne tun bɛ na o kɛ fɔlɔ ka segin ka taa n nɔ na. Hakililajigin na, Ala ka hinɛ Alu Fanɛ, Dawuda Sangare, Zannin Jabatɛ ani Kunba Sidibe la, ninnu bɛɛ ka sangaba sɔrɔ fɔli la, k'u lakodɔn kosɛbɛ, o sababu bɔra Kibaru sanyɛlɛmaɲɛnajɛ la. Ne ka jateminɛ na, Kibaru sigili a sentigɛ kɔnɔ, o daminɛna san 1991, demokarasifanaga kɔnɔ. Ne bɛ se k'a fɔ ko Mali demokarasi ɲɛmɔgɔw de mako tɛ jamana yiriwalisiraw sabatili la. U bɛ hami n'u ka sɔrɔ kɛcogo ye, ka tɛmɛ jamana ka ɲɛtaa kan. Kasɔrɔ jɔyɔrɔ min bɛ Kibaru la tubabukan kalanbaliw kunnafonini na, o tɛ dɔɔnin ye. Ala ka Kibaru taa ɲɛ.

Yaya Mariko ka bɔ
Senu Medini Wɛrɛda
la Bamakɔ

Hali ni sefawari falenna, tubabukan b'a nɔ na

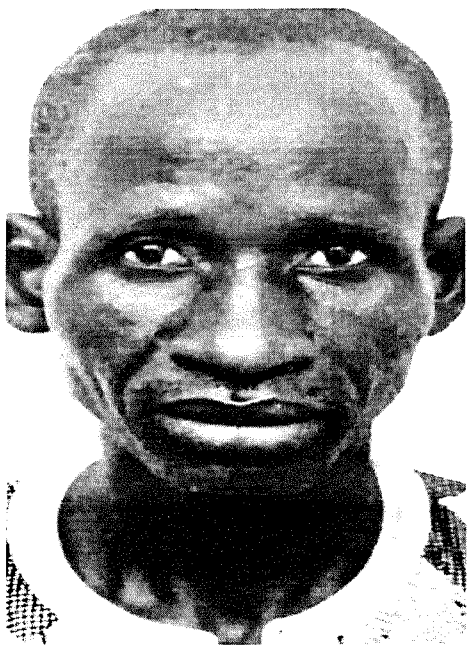

Sefawari yɛlɛmaniko bɛ sen na sefadunjamanaw kɔnɔ. O sefadunjamanaw bɛ boli min na, o ye gansan ye. Sabula Tubabukan b'u ɲɛ; u tɛ se ka taa k'o dan. Wari mana yɛlɛma cogo o cogo, an tɛ taa ka tubabukan dan; ka da a kan an ka yɛrɛmahɔrɔnya ma dafa, tɔkajɛ don. Baara kɛli ni tubabukan ye, an'an ka politiki taasira ɲɛnabɔli, o bɛɛ wajibiyalen don an kan Faransi fɛ. O b'a jira ko an bɛ Faransi ka mara kɔnɔ halibi. An ka wari tɛ an yɛrɛ tɔgɔ la. An mana girin cogo o cogo la, ni Faransi ka nafa tɛ min na Farafinna, a ka gɛlɛn k'o bɛ se ka sira ɲuman sɔrɔ. Ni Farafinna m'a yɛrɛ bɔɔsi pewu ka bɔ Faransi bolo, an bɛ dɔ kɛ nin kiisikaasa in na dɛ. Faransi bɛ ka Sefawari nafa bɔ; wa hali n'an yɛlɛmana "Eko" kan nin cogo la, a b'o fana tulu bɔ ka tɛmɛn Sefa kan; ni gɛlɛya ma kɛ, san damadɔ Eko bɔlen kɔ, Faransi bɛ laban ka wari wɛrɛ bɔ Farafinna tɔgɔ la tuguni ka Eko kɔ kari. Ne ma da fosi la bilen, n'an ma Faransi ka jɔnyajuru tigɛ ka bɔ an kanna. Dɔ kɛra sa. Ni Farafinna y'a yɛrɛ to Faransi bolo kudayi, an bɛna fali ye sange kɔrɔ tile fɛ. Don ka jan, nka don sebali tɛ. O tɛmɛnen kɔfɛ, ne bɛ Umu Berete fo Arajomali la. Ka Dɔkala Yusufu Jara fo Kibaru la. Ka Yaya Maiko fo Senu-Medini Wɛrɛda la. Ka Alifɔnsi Jara fo Facanna. Ka Burama Keyita fo Kucala. Ka dugawu kɛ Ayisata Kulubali ye, ni balikukalan karamɔgɔ tun don Sokura Moti.

Faraban Balo
ka bɔ Fuladugu-Kɔtuba,
Kita mara la

Poyi : Dalafɛgɛnya bɛ jamana ci

Bi Malidenya kɛra kamanaganko ye.
Gundo lamaranpalan bɔrɔtɔra baaradaw la.
Sokɔnɔɲɛ banna du kɔnɔ.
Sigikafɔ dɔgɔyara cɛ ni muso cɛ.
Kumaɲɔgɔnya dɔgɔyara denw ni mansaw cɛ, dalabila sabu la.
Bulonba kɔnɔ, gundow kɛra fɛrɛkɛnɛ kunnafoniw ye.
Hadamaden dogotu banna sigidaw la, k'o sabu kɛ dalafɛgɛnya ye.
Sɛriwusida gundo lamaranpalan kɛra coolo ye jamana in kɔnɔ.
Bi Malidenya kɛra haminanko ye kilitigiw bolo.
Dalafɛgɛnya ye jɔrɛnanko ye Mali ɲɛtaa la.
Yɛrɛminɛ banna kunnafonidi siraw kan.
N b'a bɛɛ dɔn, n b'a bɛɛ fɔ, o tɛ danbetigi tɔgɔ duman ye.
Waso n'i ka hɔrɔnya ye tilennenya sira kan.
Jamana tɛ yanga gundomara nafama kɔ ɲɛmɔgɔw cɛ.
Kiimɛni nafa tɛ sɔrɔ gundotigiya kɔ;
Sɛgɛsɛgɛli baaraw nafa tɛ sɔrɔ gundotigiya kɔ;
Tiɲɛnikɛlaw nɔminɛbaara tɛ sinsin gundotigiya kɔ.
Diɲɛ ko gundo; diɲɛ ko gundo.
Jamana ɲɛtaa yoboyabara dalabila sabu la.
Mali kun bɛ dankan jumɛn kan yɛrɛsakokɛwale in kɔnɔ ?
O fura ye yɛrɛdɔn ye.
O fura ye jɔyɔrɔfa ye.
O furа ye fasodenɲumanya ye.
Bi Mali ɲɛtaa tɛ kolosinsin an bɛnbakɛw sennɔ lakurayali kɔ.
Olu ma dalafɛgɛnya sidɔn, sanko janfa.
Burema Keyita ka bɔ Sonnina. A bɛ sɛgɛnnafiɲɛbɔ la Kucala

Kɛnyɛrɛyew dɛmɛninafolobɔda yamaruyalen dɔ sigira senkan Mali kɔnɔ

Kɛnyɛrɛye cakɛda misɛnw ni cakɛda mankanw (PEME/PME) an'a izini fitininw ni izini mankanw (PEMI/PMI) jɔyɔrɔ ka bon kosɛbɛ faantanya kɛlɛli la an ka jamana kɔnɔ bawo u bɛ baara caman di mɔgɔw ma. Nka, ni Mali kɛnyɛrɛyecakɛda fanba ye PEME/PME ni PEMI/PMI ye, olu caman bɛ baara kɛ kɛrɛfɛsɔrɔw hukumu kɔnɔ. PEME/PME ni PEMI/PMI ninnu ye baarasɔrɔsira ɲɛnamaw ye, ko kuraw bangelisiraw don, wa yiriwalinafolobɔsiraw fana don. U mako bɛ bankiw la, walasa ka juruw sɔrɔ, nka sinsinyɔrɔ jɔnjɔn si t'u caman na min b'a to ni bankiw bɛ sɔn ka don u jigi kɔrɔ. Wa u bɛ juruɲinisɛbɛn minnu fana labɛn, olu caman labɛncogo man ɲi walima u dafalen tɛ. O kosɔn, gɔfɛrɛnaman n'a dɛmɛbagaw jɛra ka nɔgɔyada kɛ u ye, n'o ye ka dɛmɛninafolobɔda dɔ sigi senkan u tɔgɔ la. O nafolobɔda in ye cakɛda yamaruyalen ye min sigira senkan kabini san 2014 awirilikalo tile 14. Nafolo hakɛ min b'a bolo kɛnyɛrɛyew dɛmɛni kama, o ye sefawari miliyari 5,9 ye. San 2018, nafolobɔda in ye dɔ fara a ka baara kɛtaw kan jurudonko siratigɛ la, ka dɔnɔjuru ni bɛnkanjuru caman don kɛnyɛrɛyew la. Cakɛda in laɲini ye ka don kɛnyɛrɛyew jigi kɔrɔ ni nafolow bilali ye bankiw ni jurudonkɛsuw ka bolokan, u bɛ se ka minnu juru ta nɔgɔya la, k'u makow ɲɛnabɔ, ka yiriwa. O la, u bɛ se k'u ka baarakɛminɛnw n'u ka baarakɛbolow lakuraya, ani k'u ka baara bolofara caya teliya la ani nɔgɔya la, ka tɔnɔ caman sɔrɔ. A bɛ don u jigi kɔrɔ fana juru kuntaala surunw sɔrɔli la, n'o ye (kanpaɲijuruw ani manankunlabaarajuruw ye, adw.). Bankiw bɛ gɛlɛya minnu sɔrɔ juru talenw saraliko la, nafolobɔda in ka dɛmɛw bɛ kɛ sababu ye, k'o gɛlɛyaw kunbɛn, ka fura sɔrɔ u la. A b'a fɛ ka Mali PEME/PME ni PEMI/PMI bɛɛ ka sɔrɔ jiidi ani k'a sendon u kɔlɔsili n'u kiimɛni na. Nafolobɔda in ɲɛmɔgɔba ka fɔ la, n'o ye Musitafa Adiriyɛn Sari ye, k'a daminɛ zuwɛnkalo tile 15 la san 2019, cakɛda in sera ka sɛfawari miliyari 45 labɔ bankiw la, jamana PEME/PME ni PEMI/PMI tɔgɔ la, k'o di mɔgɔ ba kelen ani kɛmɛ duuru (1500) ma . A ko : « N'an ko an ye kɛnyɛrɛyew dɛmɛni nafolobɔda ye, fo an k'an jɔyɔrɔ fa o siratigɛ la. Dɛmɛ ɲɛsinna baarabolo minnu yiriwali ma, o kɛra cikɛ ni baganmara ye, kɛrɛnkɛrɛnnenya la, cikɛ ni baloko sabatili iziniw, ka da a kan, bankiw bɛ siran ka nafolo don o baara ninnu dafɛ, u ka nafolow kana don kunbalan na. Wa banki kelen min bɛ jurudon cikɛbaaraw yiriwali kama, o dan ye Bɛnideya/ BNDA ye an fɛ yan. O la, nafolobɔda in ka kan ka banki tɔw sɔn hakili la, u k'u sendon dunkafa sabatilibaaraw layiriwali la ni nafolo caman ɲɛsinni ye u ma. Kɛnyɛrɛye dɔgɔtɔrɔsow, n'o ye kilinikiw ni ɲinfurakɛyɔrɔ kuraw ye, an ka cakɛda in ye nafolo caman lase olu fana ma walasa u ka bɔ u yɛrɛ la. » Karititɔdilan izini dɔ ye sefawari miliyari wolonwula (7) sɔrɔ a yiriwali kama. N'i b'a fɛ ka nafolobɔda in ka dɛmɛ sɔrɔ, fo i ka kɛ kɛnyɛrɛyecakɛda labɛnnenko ɲuman ye (mɔgɔ kelen tɔgɔlata walima jɛkulu tɔgɔlata). Nka cikɛcakɛdaw kɛrɛnkɛrɛnna, ka fiɲɛbɔda kɛ u ye bawo olu labɛnni koɲuman, o ka gɛlɛn. O bɔlen kɔ yen, ɲɛmɔgɔba y'a sɛmɛntiya, ko a cakɛda in bɛ se ka wari bɔ a yɛrɛ kun, k'a jurudon, i n'a fɔ bankiw b'a kɛ cogo min, nka, o kɔrɔ tɛ k'u ye u dama banki ye, walima k'u bɛ bankiw sinaya. U b'o kɛ bawo jamana ɲɛmɔgɔw ni jamanaden bɛɛ bɛnna a kan ko PEME/PME ni PEMI/PMI de ye sɔrɔ yiriwali sababu jɔnjɔnw ye, u sababuya la, baarantan caman bɛ se ka baara sɔrɔ, k'u yɛrɛ lahinɛ. Hali Afiriki tilebinyanfanjamanaw ka waribonba y'o faamuya, ɲɛmɔgɔba ka fɔ la. Ola, o bankiba in bɛ nɔgɔyada kɛ PEME/PME ni PEMI/PMI ye, juru sɔrɔcogo ɲuman na walasa u laɲiniw ka sabati. Mali kɛnyɛrɛyew dɛmɛninafolobɔda yamaruyalen in laɲiniba filanan ye min ye, o ye k'a ta san 5 la ka se 10 ma, PEME/PME ni PEMI/PMI minnu ye yiriwalinafolo sɔrɔ, olu hakɛ ka bɔ 5% na ka se 10% ma. Kɛnyɛrɛyecakɛda min kɛra misali ye Mali nafolobɔda in ka dɛmɛ sɔrɔli la, o kɛra karitɔdilan izini ye, min bɛ wele Ɛsiseyɛsi/SCS, n'a tigi ye Musa Siliwɛn Jakite ye. O cakɛda in tun bɛ jiridenw de feere Mali kɔkan san 1997 waatiw la. A bolofaraw nana caya o kɔfɛ, ka iziniko fara a ka baaraw kan. A y'a bolo mɔɔnɔbɔ Mali nafolobɔda in nɔfɛ, k'a jilaja fo ka sefawari miliyari 7 sɔrɔ, bawo nafolo de bɛ nafolo ɲini. A ka ca a la, ni bankiw sɔnna ka cakɛda min dɛmɛ, Mali nafolobɔda in b'a se kɛ o ye dɛmɛko siratigɛ la. Musa Siliwɛn Jakite y'a ɲini nafolobɔda yamaruyalen in kana dɛsɛ, k'a sababu kɛ nafolontanya ye. A ka dɛmɛ kana dan cakɛda damadɔ ma, a ka se ka dɛmɛ kɛ kɛnyɛrɛyecakɛda bɛɛ ye Mali kɔnɔ, o b'a to sɔrɔ ka yiriwa, denmisɛnw ka baara sɔrɔ.

Amadu Gegere
Mahamadu Kɔnta

Kalankɛnɛ ; Jeli Lamini Kuyatɛ ka kuma ka bɔ Loyila, Manjana

8. An bɛnbaw y'a jateminɛ, ko mankan bɛ fɛnko ni jɔyɔrɔko de nɔfɛ sigi la. O kosɔn u ye sariyaw dantigɛ fɛnko la.
9. Fɛn bɛ sɔrɔ cogo di ? Sababu duuru b'a to mɔgɔ bɛ fɛn sɔrɔ Manden : baara walima dɔnni, nina, sanni, falen, ciyɛn.
10. O hukumu kɔnɔ, n'i y'i ka sisɛ kalifa mɔgɔ la, a mana kili naani da, kelen ye marakɛla ta ye. A mana seegin da, fila y'a ta ye. A mana tan ni fila da, saba y'a ta ye.
11. Falenni hukumu kɔnɔ, saga naani bɛ falen misi kelen na. Ba naani bɛ falen misi kelen na.
12. Kɔngɔ mana mɔgɔ minɛ k'i to kungo kɔnɔ, n'i ye foro ye i bɛ se k'i ka kɔngɔ furakɛ min kɔnɔ, o tɛ sonyali ye. Misali la, i bɛ se ka don tigaforo kɔnɔ, ka tiga ɲimi, nka i ni fɛn tɛ bɔ foro kɔnɔ, hali ni forotigi tɛ yen. Kabaforo, wosonforo, foro suguya bɛɛ b'o cogo la.
13. Furuko la, mandenkaw bɛnna a kan ko mɔgɔninfinya jujɔn ye du ye. Du sigilen bɛ furu kan. Furunafolo kɛra misi saba ye. Kelen ye denmuso ta ye, kelen y'a ba ta ye, kelen y'a fa ta ye.
14. Furu sariya kɔrɔ dɔw tun bɛ yen, u y'olu bin, i n'a fɔ mɔgɔ fɔlɔ min ka woro tan minɛna muso kunkɔrɔ, k'a di o ma walima k'a to fo muso ka san 25 sɔrɔ ka sɔrɔ k'a don furu la.
15. Furu sariya kuraw kɛra ninnu ye : muso bɛ se ka furu n'a balikuyara. Cɛ bɛ se ka furu kɛ n'a ye san 20 sɔrɔ.
16. Mandenkaw bɛnna a kan, cɛmannin ni musomannin kana fara ka bɔ ɲɔgɔn na k'u bɛɛ bila u ta fan bawo o man ɲi. U ka kan ka kɛ ɲɔgɔn kan u ka denmisɛnninya la.
17 . Ka mandeŋka feere jɔnya boloma o kɔnna.
Sokɔnɔjɔnya ma kɔn, o tora a»nɔ na, nka a labɛnna ka ɲɛ. Makɛ ta y'a ka jɔn ye nka a ta t'a ka bɔrɛkɔnɔfɛn ye.
18. Mandenkaw tilalen don k'u kɛ filankuluw ye. Mɔgɔ minnu cɛ tɛ tɛmɛ san saba kan, olu bɛɛ bɛ filankulu kelen na. Filankulu minnu bɛ denmisɛnw ni maakɔrɔw furancɛ la, (kangɛw) olu sen n'u bolo ka kan ka don dugu kunkanko ɲɛnama bɛɛ lajɛlen na.
19. Minnu b'a fɛ ka sɛnɛ kɛ, olu ka sɛnɛ kɛ. Minnu b'a fɛ ka jago kɛ, olu ka jago kɛ. Bɛɛ yamaruyalen don k'a sagolabaara kɛ.
20. Mandenka kelen-kelen ni n'a farikolo y'a ta ye. A b'u lakana a sago la. Mɔgɔ man kan ka dankari u la. N'i ye mɔgɔ faga, i ka kan ka faga. Jeli Lamini Kuyatɛ y'a ka kumaw kuncɛ ni mɔsiw ka masakɛ denmuso Yeninga n'a denkɛ Iriyale ka maana ye. Manden kɛlen ka mɔsijamana mara, o denminsɛnnin fila tun bɛ lamɔ na Manden masakɛso la. An bɛ kunnafoni dɔw di walasa faamuya dɔw ka sɔrɔ : sariya 16 nan na, mandenjamana ye fɛɛrɛ min sɔrɔ walasa cɛmannin ni musomannin ka dorogo, o kɛra nin ye : dugu kɔnɔ, musomannin o musomannin, I b'a sɔrɔ o ni cɛmannin dɔ bɛ ɲɔgɔn fɛ kanu na, nka denminsɛnninyakanu don. Dugu bɛɛ b'a kalama, masaw b'a kalama. Cɛmannin ni musomannin bɛ ɲɔgɔn dɛmɛ, ka ɲɔgɔn laadi, ka ɲɔgɔn kɔlɔsi, ka ɲɔgɔn lakana, kasɔrɔ u tɛ cɛnimusoya wale si kɛ. Sariya 17 nan na, a jirala ko halala bɛ jɔn na. A mana min sɔrɔ a yɛrɛ ye, o y'a ta ye, o tɛ makɛ ta ye. O sariya in kosɔn, waati dɔw la, dugu kɔnɔ, jɔn tun bɛ se ka kɛ nafolotigiba ye, n'a tun bɛ baarabaw kɛ, n'a tun bɛ se jago la walima ni cɛfarin tun don kɛlɛda la. Jɔn tɔgɔladen, o tun bɛ wele woloso, min wolola so. Lafiya caman tun b'o bolo, makɛ ka gɛrɛntɛba tun t'ale kan.

Mahamadu Kɔnta

Maakɔrɔbaro : Balafɔ Bakɔrɛ

Dɔnkɛla, dɔnkilidala ni fɔlikɛla bɛ jama ɲɛnajɛ, u ka ko ka di jama ye, u ma ka di. O mandiya ye koba ye fo u bɛ balo nɔgɔya la tuma dɔw la. Musow ka mɔgɔw don. O kɔrɔ ye ko musow bɛ kɛ u fɛ. O mana kɛ, u b'u yɛrɛ to o nɔgɔya n'o diya n'o jarabi bolo. Bakɔrɛ tun ye fɔlifɛn karamɔgɔ ye. Ni Bakɔrɛ ye bara minɛ, k'a tɛgɛ sigi a kan, a bɛ kɛ i ko jinɛw b'a dɛmɛ ka bara fɔ. Bɛɛ ko barafɔ Bakɔrɛ.
Tɔgɔ ye barafɔ Bakɔrɛ ɲɛnamini waati dɔ selen. A ni Sojɛnin Pɔricɔ maminɛnen kɔrɔ ye ɲɔgɔn kanu. O kɛra Bakɔrɛ fɛ. U bolila ni ɲɔgɔn ye fo Nizeriya ka Isa sɔrɔ yen. O n'u ye dugu kelen mɔgɔ ye. Bakɔrɛ ye fɔli tɔgɔ sɔrɔ yen fana. Isa ka segin so k'u to yen. Pɔricɔ fa ka Isa fana ni nɔnɔ ye. Isa ka kɔsegin Nizeriya, a ka fɔɔnɔ yen, fɛnɲɛnamanin ka bɔ o la ka barafɔ Bakɔrɛ cin ka Bakɔrɛ faga yɔrɔnin kelen. San kelen ma dafa, Pɔricɔ kelen seginna Sojɛnin na. Bakɔrɛ somɔgɔw ka ban Pɔricɔ la. Balimakɛw ko a tɛ don faso kɔnɔ fo n'a bɛ furu maminɛcɛ kɔrɔ ma. Malo ni sentanya kɔnɔ, Pɔricɔ sɔnna.

Karamɔgɔ Daramani Tarawele

Baganmara ni mɔnni minisiri wasara a ka taama na Sikaso mara kɔnɔ

Dɔgɔtɔrɔ Madamu Kanɛ Worokiya Magiraga ye taama kɛ Kucala ni Yoroso sɛrɛkiliw kɔnɔ Sikaso mara la, k'a daminɛ zuluyekalo tile 18 na ka se a tile 21 ma san 2019. O taama kun tun ye ka taa a ɲɛ da baganmara yiriwali yɔrɔ jɔtaw kan. A ka baarakɛjɛkulu, ka fara poroze min ɲɛsinnen bɛ dɛmɛ donni ma marayɔrɔ baganmarako la Saheli kɔnɔ, n'a tubabukan daɲɛ surun ye Parapusi (PRAPS) ye, o ɲɛmɔgɔw tun b'a nɔfɛ nin taama in na. Jumadon zuluyekalo tile tile 19, Dɔgɔtɔrɔ Madamu Kanɛ Worokiya Magiraga sera Yoroso. Parapusi ye baganfagayɔrɔ min jɔ yen sefawari miliyɔn 20, ka bagandumuni lamaramangasa dɔ jɔ ani ka sannifeerekɛlaw sigiyɔrɔ gata belebeleba jɔ u a ka fɔkabɛnw kɛyɔrɔko kama. Minisiri taara a ɲɛ da olu de kan. A ni dugudenw fana sigira ka hakili falen-falenw kɛ baganmara gɛlɛyaw kan u sigida la. A jirala ko baganbanaw ni bagansonya de ka jugu yen kosɛbɛ. Gɔfɛrɛnaman bɛ wulikajɔ min na baganbanaw kunbɛnniko la, dugumɔgɔw y'o foli kɛ. Kalifa Goyita min ye Yoroso dugutgi ye, o y'a jira ko Yoroso bɛ Mali ni jamana wɛrɛw dancɛ la. Baganmara bɛ k'o jamanaw fana kan ; wa u ka baganw n'olu taw bɛ dorogo ɲɔgɔn san mumɛ kɔnɔ. Hali ni Mali baganw sɔgɔra, n'o bagan dunanw ma sɔgɔ, u bɛ se ka banaw yɛlɛma ɲɔgɔn fɛ. Baganbana bɛ fiɲɛba bila sɛnɛ na ; sabula mɔgɔ caman ka sɛnɛkɛlan ye baganw ye. Dɔgɔtɔrɔ Madamu Kanɛ Worokiya Magiraga sera Kuri sanji jukɔrɔ. Parapusi ye baganfagayɔrɔ dɔ fana jɔ yen sefawari miliyɔn 8, ka bagansugu dɔ labɛn yen ka jibondo k'o la. O musaka bɛnna sefawari miliyɔn 92 ma. U taara u ɲɛ da olu kan. Sanjiko kosɔn, minisiri n'a nɔfɛjama ma se ka lajɛ kɛ ni dugudenw ye tuguni. Diɲɛ waribonba n'o ye bankimɔnjali ye, o ye sefawari miliyari 24 de di Parapusi ma a ka baara ninnu waleyaliko la san 6 kuntaala kɔnɔ. Bagansiw ni baarakɛminɛnw dira musow ni denmisɛnw ma u k'o nafasɔrɔbaara ninnu yiriwali kama poroze in fɛ. Poroze Parapusi ka san 6 baara in san 3 fɔlɔ dafara. A tɔ ye san 3 wɛrɛ ye. Minisiri ko u nana a lajɛ, baara minnu kɛra fɔlɔ ani minnu ma se ka kɛ. U y'a kɔlɔsi, ko baara minnu tun bolodara poroze san 3 fɔlɔ kama, 85% fo 90% kɛra olu la. O de la minisiri y'a jira k'a wasara n'a ka taama ye Sikaso mara la. Dɔgɔtɔrɔ Madamu Kanɛ Worokiya Magiraga sera Kucala sibiridon zuluyekalo tile 20 san 2019, ka yen baganfeereyɔrɔ n'a baganfagayɔrɔ lajɛ.A y'a kɔlɔsi k'o baganfagayɔrɔ in tun ma jɔ ka ban fɔlɔ ; a baaraw tun bɛ kɔfɛ kosɛbɛ. Suleyimani Jara min ye Parapusi ka baaraw fɛɛrɛkow ɲɛmɔgɔ ye,„n'a bɛ Parapusi PADEL fana ɲɛmɔgɔya la fɔlɔ, sanni ka ɲɛmɔgɔ kura sigi o kunna, o y'a jira ko baara dira cakɛda min ma, k'o ye kalo 2 tɛmɛ kasɔrɔ a ma baara daminɛ. Kasɔrɔ baara mumɛ tun ye kalo 4 ye. Baara ye dakun fila ye. Yanni a ka mɔgɔw bila a fila bɛɛ la ɲɔgɔn fɛ, a ye kelen dɔrɔn de daminɛ, ko n'o banna, a bɛ sɔrɔ ka filanan daminɛ. O de ye baaraw bila kɔfɛ kojugu tan. A k'u bɛna a ɲini cakɛda in fɛ, a ka baarakɛminɛn ni baarakɛla caman ɲini, walasa a ka se k'a jɔyɔrɔ fa a ɲɛma waati kuntaala surun kɔnɔ. Minisiri n'a nɔfɛjama tilalen yen na, u y'u kunda Suleyimani Tigana ka misiwɛrɛ kan. Misiba 15 b'o bolo yen. Misiba 6 y'o la an ka filamisiw ye, a tɔ 9 ye misiwolosow ye. A k'a bɛ nɔnɔ litiri hakɛ min sɔrɔ a ka misiba ninnu na, o b'a ta 15 la ka se 20 ma don o don. Filamisiw bɛ litiri 6 fo 8 bɔ don o don, misiwolosow ta ye litiri 10 fo 12 ye don o don. An b'aw ladɔnniya, ko Suleyimani Tigana ye dɛmɛwari ani kalan sɔrɔ gɔfɛrɛnaman fɛ a ka baara in kɛcogo ɲuman na. Misiwɛrɛ 15 minnu ye dɛmɛ sɔrɔ gɔfɛrɛnaman fɛ Sikaso mara kɔnɔ, Suleyimani Tigana ta in b'olu la. A yɔrɔ bɛɛ la, misiw ye siya fila in ye, wa u kɔnɔmayara ni bagandɔgɔtɔrɔw ka fɛɛrɛ kuraw ye. A kɔlɔsira, ko caman farala Suleyimani Tigana ka nɔnɔ sɔrɔta hakɛ kan tile kɔnɔ, k'a sababu kɛ laadilikanw matarafali ye. Poroze Parapusi bɛ baara kɛ sɛrɛkili 39 kɔnɔ Mali la; Kucala b'o la. Komini 220 b'a koorilamini kɔnɔ. Dɔgɔtɔrɔ Madamu Kanɛ Worokiya Magiraga ka taama kunceto Kucala, yen mɛri Umaru Danbɛlɛ, a superefe Yusufu ɲaare, u jɛra ka taara foli bila dugutigi Seyibu Watara ani misiriba alimani Musa Danbɛlɛ la.

Makan Sisɔkɔ
Dɔkala Yusufu Jara

Bankiw ka kan k'u sendon jɛgɛlamara baaraw sabatili la

Mali sɛnɛkɛso ɲɛmɔgɔba Bakari Togola taara a ɲɛ da Madamu Keyita Mariyamu Buwarɛ ka cakɛda « ɲɛtaasoba » kan Sikɔrɔlen, Manden komini kɔnɔ Kati mara la arabadon utikalo tile 21 san 2019. Taama in kun tun ye sɛnɛ ni baganmara ani mɔnni kanpaɲi min bɛ sen na, k'o baara kɛtaw cogoyaw dɔn. Bamakɔ sɛnɛkɛso ɲɛmɔgɔ Sanusi Buya Sila ni kabasɛnɛnaw ka tɔnba ɲɛmɔgɔ Bakari Dunbiya, olu tun bɛ Bakari Togola nɔfɛ a ka taama in na. Madamu Keyita ka ɲɛtaasoba kɛnɛ in fiyɛ ka bon ni taari 18 ye. Jɛgɛdingɛ 30 ní kɔ ɲɔgɔnna b'a kɔnɔ. Jɛgɛ tɔni 15 fo 20 bɛ sɔrɔ o kelenna kɔnɔ. San kelen kuntaala kɔnɔ u bɛ se ka jɛgɛden miliyɔn 10 labalo. O sɔrɔ n'a musaka ka ca ni sefawari miliyari kelen ye. Bakari Togola kabakoyara nin yɔrɔ in na kosɛbɛ. Jɛgɛ suguya min bɛ wele tubabukan na Kilariya, u b'o dingɛw mɔn kalo naani o naani, ka ntɛbɛn dingɛw mɔn kalo wɔɔrɔ o wɔɔrɔ. Bakari Togola ko nafa min bɛ jɛlɛlamara la, bankiw ka kan k'u sendon a la, walasa nafaba ka se ka sɔrɔ a la ka tɛmɛ nin kan. O tɛ ɲɛ juru nafama donni kɔ a baarakɛla sɛbɛw la. Baara suguya caman bɛ kɛ kɛnɛ in kan. Jɛgɛlamara kɔfɛ, u bɛ baganmara ni nakɔsɛnɛ kɛ. San kelen kɔnɔ yɔrɔ in baaraw sɔrɔ n'u musaka mumɛ ka ca ni sefawari miliyari 2 ye. O b'a jia ko siga t'a la, nafasɔrɔbaara ɲɛnama b'u bolo. Baarakɛla 200 ɲɔgɔnna bɛ Madamu Keyita Mariyamu Buwarɛ bolo a ka cakɛda in kɔnɔ. Nin don in na, a yɛrɛ tun tɛ yen. A furucɛ Modibo Kani Keyita de ye Bakari Togola n'a nɔfɛjama bisimila, ka yɔrɔw yaala n'u ye. Cɛ in nisɔndiyara ni Mali sɛnɛkɛso ɲɛmɔgɔba yeli ye. A ko nin taama suguyaw b'a to sɛnɛkɛlaw n'u ɲɛmɔgɔw ka hakilila falenw kɛ u haminanko gɛlɛnw kan. Modibo Kani Keyita ko ale muso ka nin baara in musaka ka ca mɔgɔ kelen ma. Ni bankiw sera k'u hakili to nin baarabakɛla suguyaw la k'u dɛmɛ ni warijɛ juru ye, o bɛ sɔn ka kɛ sababu ɲuman y'u ma, u haminanko caman ɲɛnabɔli la u ka forow kɔnɔ. Jɛgɛ dɔw bɛ yen olu girinya ye kg7 ye. Jɛgɛdenw bɛ balo, k'u mɔn, k'u faga an k'u bayɛlɛma ka kɛ dunfɛnw ye foro in kɔnɔ yen. Gɛlɛyaba min bɛ mɔgɔ caman kan jɛgɛlamarako la, o de ye dugukoloko ye. Baara in ka di mɔgɔ caman ye, a kɛyɔrɔ t'o bolo. Bakari Togola ye layidu ta yen, ko kalo o kalo, a bɛ bɔ ka taa a ɲɛ da yɔrɔ dɔ kan; o kɛra foro ye, walima baganmarayɔrɔ, walima jɛgɛlamarayɔrɔ. Wa ko n'a bɛnna bankiw ma, u bɛ se ka mɔgɔ da ale kan o taamaw na, walasa u ka se ka sɛnɛkɛlaw kɛwale ɲuman caman ye ka lasa. Bakari Togola b'a ɲini bankiw fɛ, u ka da sɛnɛkɛlaw la; Sabula u labɛnnen don. Mali arɔndiseman kelen o kelen, jɛkulu dɔ sigilen bɛ senkan yen sɛnɛkɛlaww tɔgɔ la dugukoloko kama. Komandanbiro mɔgɔ b'o la, meri ka mɔgɔ b'a la, Mali sɛnɛkɛso fana ka mɔgɔ b'a la. O jɛkulu de bɛ sɛnɛkɛlaw ka jurudon ni jurusara kow ɲɛnabɔ u ni baniw cɛ. Mali mɔnnikɛlaw ka jɛkulu ɲɛmɔgɔ ye Abudulayi Kɔnta ye. Ale y'a jira ko yɔrɔ dantigɛlen tɛ mɔnnikɛlaw bolo u ka baaraw kɛcogo ɲuman kama. Hali juru sɔrɔli ka baara bolodalenw waleya, o ka gɛlɛn u bolo. Jɛgɛ jɔyɔrɔ ka bon baloko la ani wariko la an ka jamana kɔnɔ. Nka mɔgɔ si ma jɛgɛ sɔrɔcogoko k'a kunko ye fɔlɔ. Mɔnnikɛlaw ni jɛgɛlamaralaw kɔni bɛ wuli ka bin suguya bɛɛ la, min b'a to jɛgɛ caman ka se ka sɔrɔ jamana kɔnɔ. O y'a sɔrɔ tarata utikalo tile 20 san 2019, a taara a ɲɛ da Madamu Sise Dikɔ Sɔ ka foro kan Ɲafala, Sanankɔrɔba komini na. Misi 62, mangoroju 2.000, lemurubaju 150 ani kabaforo taari 2 b'o kɛnɛ in kɔnɔ. Bamakɔ sɛnɛkɛso ɲɛmɔgɔ Sanusi Buya Sila ani kabasɛnɛnaw ɲɛmɔgɔ Bakari Dunbiya, olu tun bɛ Bakari Togola nɔfɛ o taama fana na. Madamu Sise Dikɔ Sɔ ka foro ye taari 15 ye. Don o don a bɛ nɔnɔ litiri 100 sɔrɔ a ka misiw la. O feerelen bɛ sefawari d10.000 bɔ; kalo kɔnɔ a ka sɔrɔ y'o la d1.100.000 ye. A bɛ dɔ kɛnɛ feere, ka dɔ fana bayɛlɛma ka feere. Madamu Sise ŋaniya ye nɔnɔ bayɛlɛmani izini dɔ jɔli ye a ka foro kɔnɔ; musakantanya bɛ k'o sennasumaya. A ka fɔ la, bankiw sɔnnen tɛ fɔlɔ ka juru don a la a ka baara in na. A k'u b'a fɔ ko bagan tɛ dannafɛn ye, ko banki b'a jigi da o kan juru kunkɔrɔ. Kasɔrɔ misimuso dɔw b'ale bolo, a ye min kelenna san sefawari miliyɔn 2 la. Bakari Togola ye sira dɔ don a kɔrɔ banki juru sɔrɔcogo la sɛnɛkɛlaw fɛ; n'o ye titifɔnse kɛli ye foro la. Sanusi Buya Sila ka fɔ la, sɛnɛkɛla tɔgɔladon wulikajɔ min kɛra Bugunin samiyɛ daminɛniko la, k'u y'a ɲini gɔfɛrɛnaman fɛ, bagandumunisɛnɛko la, a ka mansinw di bagantigiw fana ma, i n'a fɔ a bɛ sɛnɛkɛmansinw di sɛnɛkɛlaw ma cogo min na. O b'a to dumuni kana dɛsɛ baganw na tilema fɛ. N'o kɛra baganmara ŋaniya bɛ mɔgɔ dama min kɔnɔ sisan, o b'a ta waleya. Mali sɔrɔ sinsinnen don sɛnɛ ni baganmara ani mɔnni kan.

Kalifa Jakite
Dɔkala Yusufu Jara

Maliden dɔnkobatigi dɔ de ye malo Ganbiyaka surunnin dilan

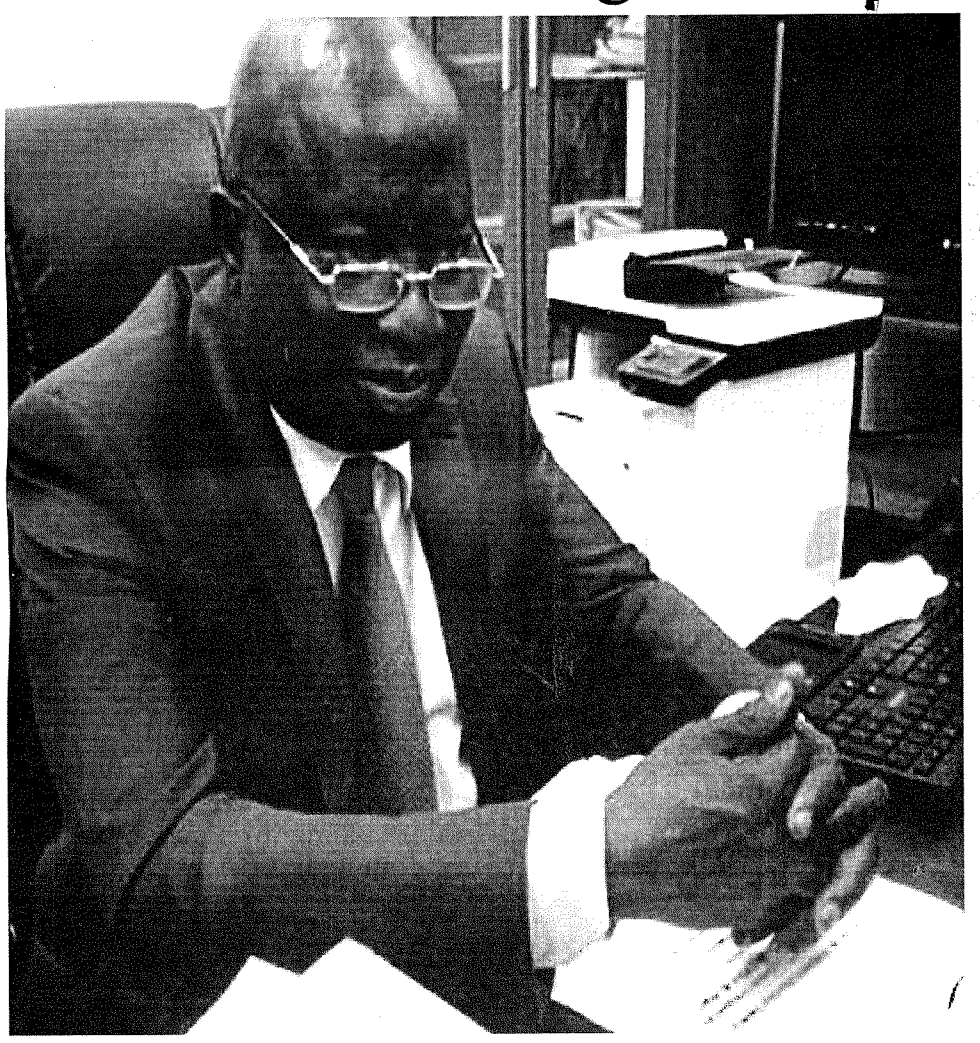

Mamadu Nparɛ Kulubali ni Ofidinizɛri ɲɛmɔgɔba don sisan, ale de ye malo ganbiyaka surunnin dilanbaa ye. A sugandira ka kɛ Ofisidinizɛri ɲɛmɔgɔba ye kabini san 2016 ɔkutɔburukalo la. Sanni a bɛ sugandi ka bila nin jɔyɔrɔba in na, Selenge malisɛnɛ yiriwali Ofisi ɲɛmɔgɔ tun don. Sɛnɛ yiriwali koɲɛninaw ɲɛmɔgɔ don ; a y'a ka kalanw kɛ Katibugu lakɔliba la, min bɛ wele tubabukan daɲɛ surun na IPƐRI (IPR), Kulukɔrɔ kɛrɛfɛ. Sannayɛlɛnkalanw seereyasɛbɛn min bɛ wele tubabukan daɲɛ surun na DEYEYA (DEA), a y'o sɔrɔ falenfɛnw dɔnniya kan Ɛrɛni Ɛn na Faransi, ka laban ka dɔkitora sɔrɔ falenfɛnw n'u lamini koɲɛw dɔnnakarili kan Wagadugu, Burukina Faso faaba la. Maloko ɲɛdɔnba ŋana ye Mamadu Nparɛ Kulubali ye. San 1980 ni 2008 furancɛw la, a ye malo suguya kura dilan ka bila sɛnɛkɛlaw ka bolo kan, min bɛ wele Kogonin 91-1 ; n'o ye ganbiyaka surunnin ye. Ganbiyaka min bɛ wele maloko dɔnbaaw fɛ « Kokum X IR 36 », a y'o de bayɛlɛma ka kɛ ganbiyaka surunnin ye. An bɛ don min na ganbiyaka surunnin bɛ sɛnɛ kosɛbɛ Mali sɛnɛkɛmara bɛɛ la. Ofisidinizɛri kɔnɔ malo ɲɛta 90% ye ganbiyaka surunnin ye. Malosɛnɛyɔrɔ tɔw la 70% y'a ye. Wa ganbiyaka surunnin tɔni 200.000 bɛ se ka sɔrɔ Ofisidinizɛri kɔnɔ ; n'o ye a malokaama ye. O feerelen bɛ sefawari miliyari 40 bɔ. K'a ta san 1985 la ka se 1994 ma, jɛkulu min tun ɲɛsinnen bɛ yɛlɛma ɲuman donni ma malo ni alikaama cogoya la, u ka se ka kɛ fɛn ɲumanbaw ye ka taa a fɛ, o ɲɛmɔgɔ tun ye Mamadu Nparɛ Kulubali ye. Ka laban ka kɛ Kogonin malosɛnɛkalanforo koɲɛnini ɲɛmɔgɔ ye. O poroze tun bɛ wele « Kogonin malo ». A kɛra ɲɔnɔn malosɛnɛkalanforo baarabolodalen ɲɛmɔgɔ ye. Mamadu Nparɛ Kulubali kɛra sɛnɛ minisiriso sekereteri zenerali fana ye san 2012 ka se 2014 ma. O y'a sɔrɔ san 1992 ni 1994 furancɛw la, ɔrdinatɛriko nasira la baarakɛminɛn min bɛ wele tubabukan na « lozisiyɛli RIDEV », n'a bɛ sɛnɛ kɛwaatiw jatebɔ nɔgɔya, a ye dɛmɛ don o labɛnni na. San 2003 marisikalo tile 24 jamanakuntigi kɔrɔ Amadu Tumani Ture ye medayi di Mamadu Nparɛ Kulubali ma Molodo, a kɛlen ka malo ganbiyaka surunnin dilan ka bila sɛnɛkɛlaw ka bolo kan. A ye medayiba wɛrɛ sɔrɔ min tɛ nin fɔlɔ in fana ye. Fatumata Mayiga / Dɔkala Yusufu Jara. Gɔfɛrɛnaman ka baarakɛnafolo 30% bɛna di marabolow ma san 2020. Desantaralizasɔnko ɲɛtaa hukumu kɔnɔ, mara ni desantaralizasɔn minisiri Bubakari Alifa Ba ni baara fɛɛrɛtigiw ani waribɔlaw ye lajɛ kɛ taratadon zuluyekalo tile 30 san 2019. Marabolow baara fɛɛrɛko cakɛdaɲɛmɔgɔw tun b'a kɛnɛ kan. Kɔrɔfɔ fanba bolila fɛn min kan, o ye gɔfɛrɛnaman ka baarakɛnafolo 30% bilali ye marabolow ka bolo kan, k'a daminɛ san 2020 na. Sabula a kɔlɔsilen don, ko marabolow ye gɔfɛrɛnaman dɛmɛbaaw ye a ka baara la. Nin nafolo bilali marabolow ka bolo kan, a kun ye k'u senkɔrɔmadon demokarasi ɲɛtaa ani mara kɛcogo ɲuman siratigɛ la. Taakasegin kɛra yɔrɔ min kan kosɛbɛ, o ye wari dita in ladonko ɲuman ye jɛlenya la mara ni desantaralizasɔn minisiriso ani nafoloko ni wariko minisiriso cɛ. Minisiri y'a fɔ ka jɛya, ko dabali bɛna tigɛ dɛmɛwari in ladoncogo kama jɛlenya la. Gɔfɛrɛnaman de ye wari in tigi ye, wa a dantigɛli bɛɛ bɛ k'o ye. A bɛ wajibiya marabolo kelenkelen fɛ, u jigi bɛ hakɛ min kan gɔfɛrɛnaman ka baarakɛnafolo 30% in na, u k'o don u ka san 2020 baarakɛnafolo kɔnɔ.

Bugun ye mɔgɔ caman ka fiyentɔya sababu ye diɲɛ kɔnɔ

Bugun ye ɲɛmaanin datuguli ye ni falakanin dɔ ye. Diɲɛ tɔnba bolofara min ɲɛsinnen bɛ kɛnɛyako ma, n'a tubabukan daɲɛ surun ye Omɛsi (OMS) ye, o y'a jira, ko bugun ye mɔgɔ miliyɔn 16 ka fiyentɔya sababu ye. Dɔgɔtɔrɔ Wangi Yan ye ɲɛfurakɛla ye Bamakɔ dɔgɔtɔrɔsoba (Opitalidimali) la. An bɛ don min na, Siniwajamana b'a dɔgɔtɔrɔkulu ciko 26nan na Mali kɔnɔ. Ale y'o 26nan in mɔgɔ dɔ ye. Muso don, ɲɛfurakɛlaw kuntigi don. A y'a jira ko bugun bɛ mɔgɔ caman ɲɛ kan Mali kɔnɔ. Mɔgɔ minnu bɛna u ɲɛ lajɛli la, o 50% ye buguntɔw ye. Fiyentɔya sɔrɔli bugun fɛ, o sababu ka ca. Mɔgɔw tɛna u ɲɛw lajɛ dɔgɔtɔrɔ la ni fɛn t'u la. Hali ni dɔw fana y'a kɔlɔsi k'u ɲɛ t'a cogoya kɔrɔ la, u tɛna lajɛli kɛ ; u b'a fɔ k'a bɛ sɔn ka tɛmɛ. O de la a caman ɲɛ bɛ tiɲɛ u ɲinɛma, walima tulomagɛlɛya fɛ. Si kɔrɔbayali fana bɛ se ka mɔgɔ ɲɛ da goya. Jabɛti, tansiyɔn, yeelenba, kɔnɔmaya ani ɲɛdimi jugu fana bɛ ɲɛ da goya. Dɔgɔtɔrɔ Wangi Yan ka fɔ la, bugun bɛ da ɲɛ fila bɛɛ kan ɲɔgɔn fɛ. A bɛ kɔlɔsi mɔgɔw la kosɛbɛ, minnu si hakɛ b'a ta san 55 la ka yɛlɛn. Nka a bɛ se ka ye denmisɛnnin yɛrɛ la. Sababu jɔnjɔn kelen ma dɔn ɲɛkanbugun na. O la dɔgɔtɔrɔ Wangi Yan b'a ɲini mɔgɔw ka tugu kɛnɛyasow taali la u ɲɛw lajɛli la, min b'a to n'a yera min na, o ka se ka furakɛ joona. Yɛrɛtanga siratigɛ la, mɔgɔw ka kan ka saniya matarafa u ɲɛw na ; ka ɲɛnawɛrɛw (lolɛti) don ɲɛ kɔlɔsi kama ; ka nakɔlafɛnw ni jiridenw dun ; sabula witamini « S » ni « E » b'olu la. Dɔgɔtɔrɔ Wangi Yan y'a jira, ko ɲɛnabugn bɛ se ka furakɛ ni opereli tɛ, n'a sidɔnna joona. Nka n'a sera hakɛ dɔ ma, fura wɛrɛ si t'a la opereli kɔ. Bugun opereli ka telin, a ka nɔgɔ, wa a tɛ digi mɔgɔ la. A kuntaala b'a ta sanga 5 la ka se 10 ma. Se tɛ kɛ ɲɛmaanin ma, a baara bɛɛ bɛ kɛ o kɔkan. Dɔgɔkun kelen kuntaala kɔnɔ a tigi bɛ se ka kɛnɛya pewu, wa a tigi ɲɛ da bɛ diya a cogo kɔrɔ la. Dɔgɔkun o dɔgɔkun, mɔgɔ 4 fo 5 bɛ opere ɲɛnabugun kama ka da bolokɔrɔminɛn hakɛ kan ; n'o tɛ k'olu bɛ se ka mɔgɔ 20 opere dɔgɔkun o dɔgɔkun n'a baarakɛminɛn dafalen b'u bolo. Dɔgɔtɔrɔ Wang Yan nani ni san 2019 utikalo tile 31 cɛ, u ye ɲɛnabuguntɔ 84 de opere. Dɔgɔtɔrɔmuso in ko n'u sera k'a masɔrɔ, u hami ye ka don jamana womisɛn bɛɛ kɔnɔ ɲɛnabuguntɔw lasɔrɔli kama k'u opere u sigiyɔrɔw la.

Fatumata Nafo
Dɔkala Yusufu Jara

Basikɛti : Hamusetu Mayiga kɛra diɲɛ basikɛtikɛlaw ka jɛkuluba mɔgɔ ye

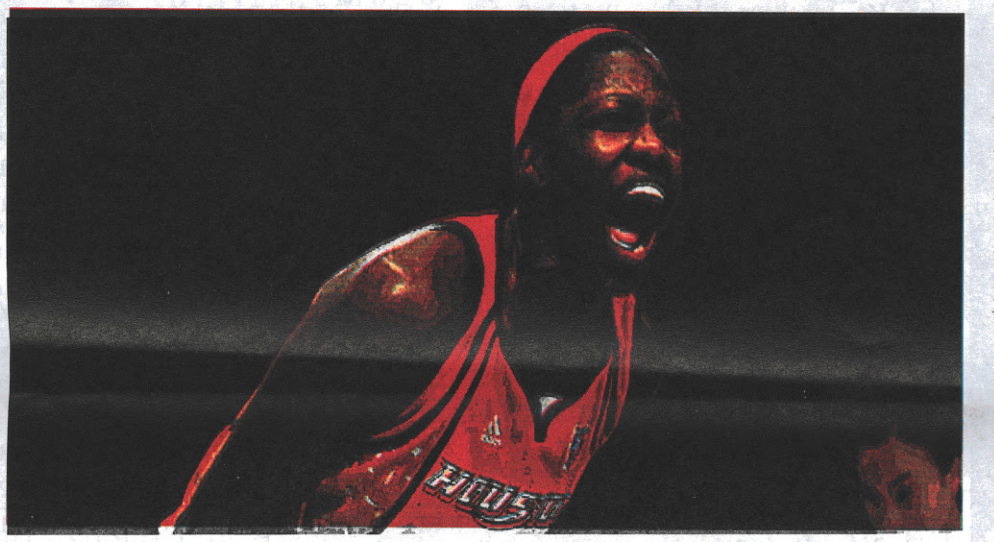

Diɲɛ basikɛtiko jɛkulu min bɛ wele tubabukan daɲɛ surun na FIBA, Hamusetu Mayiga kɛra o mɔgɔw dɔ ye. Mali musomanninw ka basikɛtikɛtɔn ɲɛmɔgɔ kɔrɔ don. A sugandira ka bila nin jɔyɔrɔ in na san 4 kuntaala kama, sibiridon sɛtanburukalo tile 14 san 2019. Ale kɛra Maliden fɔlɔ ye ka nin jɔyɔrɔ in sɔrɔ kabini diɲɛ basikɛtikɛlaw ka jɛkuluba in sigira senkan san 2005 kɔnɔna na. Hamusetu Mayiga bangera Bamakɔ san 1978 awirilikalo tile 25. Mɔgɔ dunan tɛ farikoloɲɛnajɛko la; kɛrɛnkɛrɛnnenya la basikɛti. A kanubaaw b'a wele "Tanti". Hamusetu Mayiga ye waati jan kɛ Mali basikɛtikɛla musomanninw ɲɛmɔgɔya la. U ye Aforobasikɛti kupu ta Dakaro, Sɛnɛgali faaba la san 2007 kɔnɔna na. Hamusetu ye Mali basikɛtikɛla kɔrɔ Bubakari Mayiga den ye. A ye basikɛti daminɛ san 1995 Joliba fɛ; san fila o kɔfɛ a ye kɔkanbasikɛti daminɛ Sɛnɛgali basikɛtikɛtɔn dɔ fɛ, min bɛ wele Dakaro iniwɛrisite kulɔbu (DUC). San 2002 kɔnɔna na, a ye Sɛnɛgali bila ka yɛlɛma Lamerikɛnjamana na, ka basikɛti kɛ yen tɔn dɔ fɛ san 3 kuntaala. O kɔfɛ a yɛlɛmana Ɛsipaɲi, ka laban ka taa Faransi. San 2011 kɔnɔna na, Hamusetu Mayiga ye basikɛti dabila k'a sababu kɛ a si kɔrɔbayali ye, ka "Fɔndasɔn" dɔ sigi senkan k'o tɔgɔ da a woloba la; O tɔgɔ tun ye Aminata Fofana; nka a tun bɛ wele Panta. O la cakɛda tun bɛ wele "Fɔndasɔn Panta". Hamusetu Mayiga n'a furucɛ sigilen bɛ Lamerikɛnjamana na. Mali y'a wele k'a ladɔnniya, k'a sugandira ka kɛ diɲɛ basikɛtikɛjɛkulu mɔgɔ ye. Sisan a bɛ Mali jɔyɔrɔ fa diɲɛ basikɛtiko nasira bɛɛ la. A ye foli ni tanuni lase diɲɛ FIBA ɲɛmɔgɔba Hamani Ɲangi ani Afiriki FIBA ɲɛmɔgɔba Dɔgɔtɔrɔ Alifɔnsi Bile ma; k'a sababu kɛ u ye nin dannayaba min da ale kan. An b'aw ladɔnniya, ko Hamani Ɲangi fana ye Maliden ye, min sugandira ka kɛ diɲɛ FIBA ɲɛmɔgɔba ye a ma mɛɛn kosɛbɛ. Diɲɛ basikɛtikɛlaw ka tɔn sigira san 2005 kɔnɔna na diɲɛ FIBA fɛ, walasa mɔgɔ minnu ye jɔyɔrɔba fa basikɛti ɲɛtaa la, k'olu waleɲumandɔn. Hamusetu Mayiga kelen ye Maliden y'o tɔn kɔnɔ, min ɲɛmɔgɔya bɛ Alimaɲi jamanaden Diriki Nɔwitiziki bolo. A tɔnden mumɛ ye mɔgɔ 14 ye; farafin fila b'o la, n'o ye Hamusetu Mayiga ani Mace Fayi ka bɔ Sɛnɛgali jamana na.

Jɛnɛba Bagayɔkɔ
Dɔkala Yusufu Jara

Mali ye ntolatan marakana kupu ta Lajinɛ

Ntolatan marakana ye ntolatan suguya dɔ ye min sigira senkan Kɔnɔwari lakɔlidenw fɛ, Iniwɛrisite la, Kokodi, san 1960 waatiw la. Farikoloɲɛnajɛ min bɛ wele handiboli, a bɛ kɛ o kɛnɛ de kan. Kɛnɛ dɔgɔmannin don. Mɔgɔ wɔɔrɔ-wɔɔrɔ de b'a tan. Jɔkɔlɔsila t'a la. Nka ni ntola magara mɔgɔ min bolo la dɔrɔn, o ye penaliti ye. Ntolatanna minnu si b'a ta san 35 la ka se 45 ma, olu ka kupudafiriki bɛ yen. Minnu si b'a ta san 45 la ka yɛlɛn, olu fana ka kani bɛ yen. San 2019 kani kɛra Lajinɛ, Konakiri, Lajinɛ faaba la. San 35 ka se 45 ma, olu ka kupu tara Kɔnɔwari fɛ. San 45 ka yɛlɛn, olu ka kupu tara Mali fɛ. Jamana caman tun bɛ ɲinan ta kɛnɛ kan, a daminɛna sɛtanburukalo tile 23, k'a kuncɛ a tile 30. O jamanaw ye : Lajinɛ, Mali, Burikina faso, Sɛnɛgali, Kɔnɔwari, Togo, Nizɛri, Benɛn, Kongo demokaratiki,, Gabɔn, Cadi, Faransi, Lamerikɛnjamana, Kanada, Siniwajamana. Marakana mankutu bɛ ka bonya. Afiriki kelen ka ko tɛ bilen, a bɛ ɲini ka kɛ diɲɛ bɛɛ ta ye bi.Kani tɛmɛnen in na, Kɔnɔwari de tun ye ŋana ye denmisɛnw ni cɛkɔrɔbaw ka marakana fila bɛɛ la. Nka Mali y'a bɔ golo kan cɛkɔrɔbaw ta la ɲinan, ka kupu ta. Denmisɛnw ta la, Mali kɛra 5 nan ye. Taratadon, Mali ŋanaw seginna ka bɔ Konakiri. U kunbɛnna farikoloɲɛnajɛ minisiri fɛ, Arouna Modibo Ture.U bisimilala Salamatu Mayiga tɔgɔlafarikoloɲɛnajɛ kɛyɔrɔ la, ASEYI kɔnɔ. Jamana ɲɛmɔgɔ caman tun b'a ka kɛnɛ kan ani jamaba, ka Mali ŋanaminɛŋanaw fo, k'u waleɲumandɔn, u ka cɛsiri n'u ka fasodenŋumanya la.

Seyibu S Kamisoko
Mahamadu Kɔnta

Fɔndasɔn Karanta ye kunnafonidila mugan labɛn balikukalan kunnafoni diko ɲuman kama.

Balikukalan ye yiriwali kuntaala jan sira surun ye, o kunnafoni diko ɲuman bɛ basigi sabati jamana kɔnɔ. O laɲini kɔnɔ, Fɔndasɔn Karanta ani jamana kalanko ministiriso, fo ka se Inɛsiko ni AKALAN ma, olu jɛra k'u bolo di ɲɔgɔn ma ka wele bila kunnafonidila mɔgɔ mugan ma, k'u kumaɲɔgɔnya balikukalan nafa n'a gɛlɛyaw la ; walasa u ka kunnafoni jɛlen di jamanadenw ma, balikukalan ka se ka fanga sɔrɔ. Hakililagin na, Karanta ka Fɔndasɔn ye jɛkulu ye, min bɛ jamana caman kan ; u bɛ fasokanw kɛli fɛɛrɛw dɛmɛ jamana kalansow la. Kɛnɛ ɲɛmɔgɔya tun bɛ jamana kalanko minisiri ka ciden Amidu Mayiga bolo ; n'o ye laadibaa ye kalanko minisiriso la. Ka fara o kan, Fɔndasɔn Karanta cakɛlaw ka ɲɛmɔgɔba Madamu Jalo Huretu Jalo fana tun b'a kɛnɛ kan, fo ka se Inɛsiko ka lasigiden Piyɛri Sayi ma, ani balikukalanko jalatigibaa caman. Bakurubafɔ la, Kalan in laɲini ye ka balikukalan nafa fɔ Fɔndasɔn Karanta mara kunnafonidilaw ye, walasa u ka kunnafoni ɲuman di jamanadenw ma. Min ye laɲini kɛrɛnkɛrɛnnenw ye, olu bɛ tali kɛ kunnafonidilaw ladɔnniya la jamana balikukalanko sabatili fɛɛrɛw ani balikukalan lahaala kan, diɲɛ kɔnɔ. Ka balikukalan tɔgɔladon ɲɛnamayali masalakunw walanwalan kosɛbɛ kunnafonidilaw ye, walasa u ka kunnafoni jɛlen di jamanadenw ma, ani ka kunnafonidilaw sendon balikukalan sabatili baaraw la. Balikukalan dabɔra ka denmisɛnnin ni mɔgɔkɔrɔba bɛɛ sendon yiriwali kuntaala jan baaraw la. Diɲɛ seleke naani tɔnba bolofara min ɲɛsinnen don kalanko ani seko ni dɔnko sabatili ma, n'o ye Inɛsiko ye, o b'o baara la a mɛɛnna k'a sababu kɛ balikukalan tɔgɔladon sigili ye

senkan n'a bɛ ɲɛnamaya san o san sɛtanburukalo tile 8 diɲɛ kɔnɔ. O don in kɛrɛnkɛrɛnna Inɛsiko fɛ, walasa ka dɔ fara balikukalan yankan kan diɲɛ kɔnɔ ani ka ɲɛmɔgɔw lafaamuya u ka balikukalan don ba la, walasa mɔgɔ kana to kalanbali ye diɲɛ kɔnɔ tuguni. Inɛsiko ka jatew y'a jira san 2018 kɔnɔ, ko mɔgɔ miliyɔn 750 bɛ diɲɛ kɔnɔ, minnu ma kalan, o mɔgɔ kalanbali fanba ye musow ye ; olu fana cɛma, mɔgɔ miliyɔn 102 ye denmisɛnninw ye, minnu si bɛ san 15 ni san 24 furancɛ la. Jateminɛw fana y'a jira, ko mɔgɔ kalanbali ka ca Afiriki ani Azi tilebinyanfan n'a woroduguyanfanfɛjamanaw na. Fɔndasɔn Karanta mara sen bɛ o jamanaw na ; n'o ye Burukina Faso, Kɔnɔwari, Lajinɛ, Nizɛri, Sɛnɛgali ani Mali. Walasa fura ka sɔrɔ nin gɛlɛya ninnu na, wulikajɔ ka kan ka caya diɲɛ kɔnɔ, walasa balikukalan dɛmɛbaaw k'u sɛbɛ dɔn balikukalan sabatili ma. O baara kɛbaa jolenw ye kunnafonidila minnu ye, fo k'olu ladɔnniya jamana balikukalanko lahaala n'a nafaw la, walasa u ka kunnafoni jɛlen di jamadenw ma. U jɔyɔrɔ nafa bonya kɔsɔn kunnafoni jɛnsɛnni ni jamanadenw lafaamuyali la, n'o bɛ kɛ sababu ye ka balikukalan sankɔrɔta diɲɛ kɔnɔ, dɔ ka kan ka fara u ka dɔnta kan balikukalanko nasira la. O hukumu kɔnɔ, fɔndasɔn Karanta ye nin don in kɛrɛnkɛrɛn, ka ɲɛsin balikukalan kunkankow fɛsɛfɛsɛli ma kunnafonidilaw ye, walasa u ka kunnafoni jɛlen carin jamana kɔnɔ balikukalan ka fanga sɔrɔ. Kalan in bolila masalakun belebele saba kan, a fɔlɔ ye balikukalan lahaala ye fɔndasɔn Karanta mara kɔnɔ ani wulikajɔba minnu kɛra balikukalanko la diɲɛ kɔnɔ. A filanan tun ɲɛsinnen don Afiriki fasokanw kalanni ma kalansow la, ani ka balikukalan kɛ u bɛɛ la. A sabanan ye tali kɛ san 2019 balikukalan tɔgɔladon masalakun kan ; n'o ye « ka balikukalan kɛ kan caman na » ani jamana balikukalanko lahaala, fɛɛrɛ minnu tigɛlen don jamana ɲɛmɔgɔw fɛ, walasa k'o don ba la. Nin masalakun ninnu kɔnɔkumà fɛsɛfɛsɛra balikukalan jalatigɛbaa jolenw fɛ ka bɔ jamana kalanko minisiriso la, AKALAN ani fɔndasɔn Karanta la. O tɛmɛnen kɔ, baaraw kuncɛra nin dipilomuw dili ye kunnafonidilaw ma min b'a jira k'u ye kalan in kɛ.

Siyaka Sogoba